

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

2020. gada 18. – 24. augusts

Nr. 31 (1641)

Lasiet tīmeklī
www.brivalatvija.lv

Par Baltkrieviju kā demokrātisku un draudzīgu Latvijas kaimiņvalsti!

Lasiet Sallijas Benfeldes rakstu 7. lpp.

Aicinājums

Krišjānim Kariņam, Latvijas Republikas Ministru prezidentam un Edgaram Rinkēvičam, ārlietu ministram

Godātie Ministru prezidenta kungs un ārlietu ministra kungs!

Pasaules brīvo latviešu apvienības (PBLA) valdes un dalīborganizāciju vārdā rakstu jums, lai paustu mūsu bažas par notikumu attīstību Baltkrievijā un vardarbību, kādu prezidenta Lukašenko valdība lieto pret protestētājiem, valsts iedzīvotājiem un preses pārstāvjiem.

PBLA rūp arī Latvijas valdības nostāja attiecībā pret Baltkrie-

viju kā valsti un tajā valdošo režīmu, kas pēc nedemokrātiskām vēlēšanām vardarbīgi vērsās pret savu tautu. PBLA valdes vārdā aicinām Latvijas Republikas valdību un Ārlietu ministriju stingri vērsties pret prezidenta A. Lukašenko režīmu un tā vardarbīgās nostājas īstenotājiem, skaidri un noteikti paust Latvijas valsts un iedzīvotāju nosodījumu notiekošajam mūsu kaimiņvalstī. Mēs nedrīkstam stāvēt malā un klusēt ekonomisku vai politisku apsvērumu dēļ!

PBLA valde atzinīgi novērtē Latvijas, Lietuvas, Polijas un Vācijas ārlietu dienestu centienus palīdzēt nostabilizēt situāciju

Baltkrievijā, bet mēs aicinām Latviju ieņemt stingru pozīciju sankciju jautājumā gan pret prezidenta Lukašenko režīma pārstāvjiem, gan pret Lukašenko vadīto militāri rūpniecisko sektoru un paust savu nostāju Eiropas Savienības vadītāju un ārlietu ministru sanāksmēs.

PBLA aicina Latvijas valsti noteikt atbalstīt demokrātisko opozīciju Baltkrievijā, morāli un, iespēju robežās, materiāli, kā arī aicināt mūsu sabiedrotās valstis darīt to pašu. Uzskatām, ka Latvijai jābūt drosmīgai demokrātisko principu paudējai un aizstāvētajai starptautiskajā vidē, jo tikai tā mēs

nostāsimies “vēstures pareizajā pusē” un iegūsim cieņu un pateicību Baltkrievijas tautas acīs. Mēs ticam, ka Lukašenko režīms Baltkrievijā drīz būs vēsturē, līdzīgi kā Janukoviča režīms Ukrainā, un Latvija varēs veidot nākotnes ekonomiskās un politiskās attiecības ar demokrātisku un draudzīgu kaimiņvalsti.

PASAULES
BRĪVO
LATVIEŠU
APVIENĪBA

Patiesā cieņā –
Kristīne Saulīte,
PBLA priekšsēde

Mūzikas dzīvei
atjaunojoties

2. lpp.

Ar cerībām
uz labāku
Rīgu

5. lpp.

Latvijas
zelta balsij
Jānim
Zāberam – 85

6. lpp.

Īrijas
latviešu
vēstures
spilgta
lappuse

8. lpp.

Zemessargs
prof. Juris
Ulmanis par
dzīves jēgu

9. lpp.

Maksima
un Gizelas
Strunsku
brīnišķīgais
ceļojums

11. lpp.

Piketā pie Baltkrievijas vēstniecības Rīgā, Jēzusbaznīcas ielā 2. Runā Eiroparlamenta deputāte Sandra Kalniete, blakus – Dainis Īvāns // Foto: Jānis Škapars

9 770934 67501 8 31

JURIS
GRĪŅEVIČS

Vissmagākais pārbaudījums gan mūziķiem, gan klausītājiem bija tiešo kontaktu trūkums, jo attālinātie koncerti tomēr ir realitātes bāls atspulgs, trūkstot gluži cilvēciski savstarpējai mijiedarbībai. Cenšamies smaidīt, tomēr ar acs kaktiņu šķielējam vīrusa rēga virzienā, jo situācijas normalizēšanās tomēr var būt atgriezeniska. Taču – Zeme joprojām griežas, mēs esam dzīvi un, protams, vasara arī domas vērsī gaisā virzienā.

Mūsu zemē daudzviet, galvenokārt ārpus Rīgas, ir atsakušies publiskie koncerti, gan vairāk vai mazāk modificētā veidā, pielāgojoties Veselības ministrijas prasībām par distancēšanos. Bet nu jau Nu jau vienpadsmito gadu Mazajā Mežotnes pilī, Lielupes krastā, norisinās festivāls "Pēteris Vasks ielūdz".

Orģinālītes ziņā tam Latvijā nav līdzīga, jo te mūzika apvienota ar gleznotāju plenēra noslēguma izstādi, šoreiz – "Trīs Kristīnes un Henrihs Trešais". Būdam vienkārs mākslas baudītājs, priecājos par tik atšķirīgiem rokkrastiem. Tomēr visvairāk recenzenta uzmanību piesaistīja pils apkārtnē izstādīti četri gleznojumi bez autora norādes, bet tomēr izdevās iegūt informāciju, ka autore ir festivāla namamātes Regīnas Deičmanes septiņgadīgā mazmeita Sofija. Lai Dievs žēlīgs viņas skolotājam, jo tik apdāvinātus bērnus mācīt ir ārkārtīgi grūti.

Mazās Mežotnes pils festivāli izceļas ar latviešu kamermūzikas dominanti un kas ir vēl būtiskāk, – katru gadu P. Vaska fonds latviešu komponistiem pasūtina jaunus darbus, tādējādi bagātinot latviešu mūzikas darbu klāstu. Šos pasūtījumus saņem ne tikai atzīti skaņraži, bet arī – un visbiežāk – jauni komponisti, tā palīdzot viņiem kļūt atpazīstamiem.

9. augusta koncertā ansamblī apvienojās divi jaunie latviešu mūziķi, kuri izglītojas ārpus mūsu zemes, pasaules pazīstāko pedagogu vadībā – Magdalēna Geka Francijā un Georgs Kjurdiāns Vācijā. Abiem jau visai bagātīga pieredze konkursos un koncertos. Viņu sniegumā (šiem festivāliem neredzētā šaurā klausītāju lokā ar krietni izretinātiem krēsliem) tika atskaņota latviešu mūzika vijolei un klavierēm, aptverot laiku no 1894. gada (Jāzeps Vītols) līdz 2020. gada jaunradu pirmatskaņojumiem. Par laimi, koncertu ierakstija Latvijas Radio programma *Klasika*, un tas būs pieejams plašam interesentu lokam, ne tikai mazajai klausītāju saimībai vien, jo programma un tās atskaņojums ir tā vērti, paplašinot priekšstatu par mūsu mūziku.

Darbu klāsts nav plašs, jo nevienam no mūsu komponistiem (izņemot Jūliju Sproģi – kurš gan ir dzirdējis kaut vienu viņa darbu? – Es ne, kaut arī esmu sastapis komponistu viņa mūža nogalē) nav bijis vijolnieks.

Koncertu ievadīja Jāzepa Vītola pazīstamā "Romance", atgādinot par šo izbrāķēto vijolspēles adeptu. Bet – Dievs jau zina, ko dara! Uzreiz uzmanību piesaistīja sevišķi piesātinātais "g" stīgas skanējums,

kas jau atgādināja čellu, krasi kontrastējot ar nedaudz saspīestu visaugstākās stīgas skaņu, kas gan programmas tālākajā gaitā būtiski uzlabojās. Sekoja vecmeistares Maijas Einfeldes 1985. gadā sacerētā Otrā sonāte (veltīta tās pirmatskaņotājam Jānim Bulavam). Mūzika ar savu skaudro, saasināto ekspresiju raksturīga tā laika M. Einfeldes mūzikas valodai. Koncerta pirmo daļu noslēdz Platona Buravicka jaunradība "Darba instrumenta restaurācija", kur mūzika ir iespaidīgāka par gaŗo pseudofilozofisko komentāru, bet kas, iespējams, kādam atvieglo mūzikas uztveri. Jaunajā kompozīcijā P. Buravickis, manuprāt, spēris milzīgu soli uz priekšu stila evolūcijā, atsakoties no līdz šim pusaudžiem raksturīgās opozīcijas pret visu pasauli. Beidzot mūzikā ir kontrasti, jo bez tiem skaņu raksts paliktu nesaprotams.

Otrajā daļā centrālais darbs bija Tālvālža Ķeniņa 1979. gadā tapusī Otrā vijolsonāte ar komponistam tipisko neoklasicisma skaņu valodu. Trimdas izcilā mūzikas personība, iespējams, ir arī visu laiku latviešu mūzikas izcilākais formas meistars. Ja arī šī kompozīcija

Pils saimniece Regīna Deičmane kopā ar jaunajiem māksliniekiem – plenēra dalībniekiem

Vijolniece Magdalēna Geka

Mazā Mežotnes pils

Pianists Georgs Kjurdiāns un Pēteris Vasks

emocionāli neaizrauj, tā pārliecina ar uzbūves loģiku, zinošākiem klausītājiem šur tur saklausot kādas alūzijas ar iepriekšējo paaudžu mūziku, bet... bez citātiem. No Igora Stravinska "Svētpavasara" pārņemta ļoti sarežģīta ritmika, bet mūsu mūziķi to realizēja ar apbrīnojamu vieglumu, klausītājiem pat nenotaušot par sevišķo sarežģītību. Var iedomāties, cik pūļu tas prasīja mēģinājumu laikā. Tas ir unikāls darbs, jo latviešu mentalitātei ritms kā izteiksmes līdzeklis ir pasveša kategorija.

Sekoja otrais pirmatskaņojums – Santas Bušs *Ich kam dich noch sehen* ("Es varu vēl redzēt tevi"). Tā ir unikāla parādība latviešu mūzikā, gan ienākusi ar pusgadsimta novēlošanos – sonorika, bet komponistes spilgtā fantāzija par šo chronoloģiju liek aizmirst, jo te ir daudz inovāciju gan vijoles partijā, kur ļoti oriģināli traktēta flāzoletu tehnika, gan arī sagatavotās (nevis – preparētās!) klavieres, kur Georgs Kjurdiāns visu laiku darbojās instrumenta iekšienē, tā aizrāvis, ka beigās ilgstoši nespēja no šīs mītnes iziet. Pirmo reizi

klausoties gan liekas, ka nelieli isinājumi nāktu darbam par labu. Programmā noslēdzta Jāņa Ķepiņa "Dienvidu skices" (1953). Introdūkcija gan ir īstēni latviska un labi iederētos bērū ceremonijā. Otrā daļā "Cikādes dziesma" ir viens no visefektīgākajiem darbiem latviešu vijolmūzikā, bet pārsteigumu sagādāja fināls – "Gruzīnu skerco" ar lēnīgajiem latviešiem neraksturīgu temperamentu un dejiskumu (Magdalēna Geka!).

Daudzveidīgajā, bet reizē arī drāmaturģiski sevišķi loģiskajā programmā abi mākslinieki sevi apliecināja kā tehniski suverēnas, artistiski nobriedušas personības ar ļoti augstu profesionālismu un teicamu ansambļa spēli. Kaut nu abiem izdotos šo sadarbību turpināt.

Tā nu piedzīvojām sevišķi spilgtu, neaizmirstamu mākslas notikumu, kādi negadās bieži, jo reti dzirdams tāds enerģijas, aizrautīguma apvienojums ar teicamu intelektuālo disciplīnu, kādu mums sniedza Magdalēna un Georgs.

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Lielā piknika laikā novērtē jauno Mežaparka estrādi

Rīgas svētkos sestdien, 15. augustā, Mežaparka Lielajā estrādē jau otro reizi notika Lielais pikniks, kuŗa laikā rīdziniekiem un pilsētas viesiem bija iespēja iepazīties ar paveiktiem būvniecības darbiem Mežaparka estrādē un iemēģināt arī tās akustiku.

Mežaparka Lielā estrāde šobrīd ir ieguvusi tās autoru arhitektu Jura Pogas un Austrā Maiļiņa iecerētās Sidraba birzs dziesmu kalnā veidolu. Sazaroto "koku rakstu" un pārējās metalla konstrukcijas, kas veidota no 1766,4 tonnas metalla konstrukcijas. Unikālā konstrukcija ir veidota no kolonnām un kopnēm un iestiepjas debesis 35,8 metru augstumā. Metalla kopnēs ir iekārti 510 akustiskie vairogi. Tādējādi šis objekts Eiropas mērogā atzīstams kā unikāls un sarežģīts, kuŗam ir individuāls akustiskais risinājums.

Par vakara gaisotni gādāja pasākuma vadītājs Valters Krauze. Pozitīvās enerģijas lādiņu ar skatītājiem dalīja grupas "Dagamba" un "Ceremoniju orķestris". Kuŗu dziesmas spēks brīvdabas estrādē izskanēja kopā ar komponistu un instrumentālistu Raimondu Tigulu. Svētkus ar tradicionālām kokles skaņām un mūsdienīgām improvizācijām papildināja kolkletāja Laima Jansone.

Notika mūzikāla tikšanās ar Nacionālā teātra aktieru ansambli "Greizais ratiņš" un Igo. Starp mākslinieku uzstāšanās pauzēm viktorinās pārbaudīja rīdzinieku zināšanas par Mežaparka Lielās estrādes būvniecības gaitu, kā arī pārbaudīja jaunās estrādes akustiku. Paralleli skatuves aktivitātēm estrādes teritorijās notika radošās darbnīcas, lielos un mazos apmeklētājus priecēja cirka mākslinieka triki un "Pasaku nama" pārsteidzošās aktivitātes. Īpašu pārsteigumu Rīgas svētku viesiem bija sarūpējuši iluzionistu Pecolli ģimene.

Latvijas zinātnieki par Krievijas Covid-19 vakcīnu

Krievijā reģistrēta pasaulē pirmā vakcīna pret koronavīrusu Covid-19. Šādu ziņu pasaulei 11. augustā deva Krievijas prezidents Vladimirs Putins. Viņš arī paziņoja, ka, 12. augustā, tiek sākti vakcīnas trešā faze.

Jau septembrī sola tās ražošanas uzsākšanu un piegādi pasūtītājiem. Latvijas Radio uzrunātie eksperti uz šādu paziņojumu raugās visnotaļ skeptiski. Vakcīnas izstrādes laiks esot krietni par mazu, lai varētu reģistrēt

vakcīnu, par kuŗas noturību un efektivitāti nebūtu šaubu. Eksperti Latvijā gan uz šādu paziņojumu raugās visnotaļ skeptiski. Organiskās sintēzes institūta (OSI) zinātniskās padomes loceklis, zinātnieks Ivars Kalviņš norādīja – nav pārāk sarežģīti panākt, ka potenciālais vakcīnas materiāls organismā rada antivielas, tomēr tik īsā laikā nav iespējams noteikt citas vakcīnas reģistrēšanai svarīgas lietas. "Iedarbības ilgumu nekādā gadījumā nevar konstatēt, un iedarbības efektivitāti arī nevar konstatēt. Jo jums ir jāvakcinē nevis slimi cilvēki, lai viņi atveseļotos, bet jums jāvakcinē veseli cilvēki un jākonstatē, ka viņi nesaslims. To jūs neesat izdarījuši, tad nekā. Tā nav vakcīna, tas ir tikai mēģinājums paziņot, ka šī varētu būt vakcīna," teica Kalviņš.

Mierīga Aglonas svētku norise

Aglonas bazilikā norisinājās Vissvētākās Jaunavas Marijas debesis uzņemšanas svētku galvenā Svētā Mise.

Svētku apmeklētājiem bija jāievēro distance – vismaz divi metri, un cilvēki tika aicināti neveidot rindas, kā arī nedrūzmēties ārpus Aglonas bazilikas teritorijas, piemēram, stāvlaukumos un pie Sakrālā laukuma vārtiem. Ikvienam bija jāievēro valstī noteiktie un svētku organizatoru noteiktie piesardzības pasākumi, tai skaitā jāizvairās no koplietošanas priekšmetu lietošanas, kā arī bieži un rūpīgi jāmazgā rokas.

Rīgā pikētē

Baltkrievijas atbalstam

12. augustā, no plkst.18 līdz 20 Rīgā, Elijas ielā 18, pie Jēzus baznīcas iepretim Baltkrievijas vēstniecībai notika pikets Baltkrievijas protestējošo iedzīvotāju atbalstam.

Aicinām pulcēties, paūzot atbalstu iedzīvotāju tiesībām balstot atklātās vēlēšanās un nosodot vardarbības lietošanu sabiedrības apspiešanai, teikts organizatoru paziņojumā. Protesta pasākumā pulcējās vairāki simti cilvēku, kuŗiem rokās bija plakāti ar uzrakstiem krievu un angļu valodā: "Baltkrievija pelnījusi pārmaiņas", "Rokas nost no Svetlanas Tichanovskas", "Brīvību Baltkrievijai". Plakāti bija ieturēti Baltkrievijas karoga krāsās – balti un sarkani, bija arī atnestas pie vēstniecības baltas un sar-

kanas rozēs. Bijusī Saeimas deputāte Lolita Čigāne uzsvēra baltkrievu tautas tiesības uz brīvību un aicināja piketa dalībniekus ar klusuma brīdi pieminēt visus, kas ievainoti vai nogalināti šajā cīņā. Pēc tam ar uzrunu uzstājās arī Dainis Irvāns, uzsvērot, ka baltkrieviem atbalsts visā Eiropā un pasaulē ir ļoti nepieciešams. "Šobrīd nav svarīgi, vai diktators ir ieguvis 3 vai 20% balsu. Ir skaidrs, ka viņš ir nelegitīms vadonis, kuŗa rokas ir aptraipītas ar asinīm, tāpat kā Sīrijas diktatoram, un viņam ir jāiziet."

*

Latvijas Ministru prezidents Krišjānis Kariņš, Igaunijas premjers Jiri Ratas un Lietuvas premjers Saulus Skvernelis kopīgā paziņojumā aicina Baltkrieviju pārredzamā veidā organizēt brīvas un godīgas prezidenta vēlēšanas, piedaloties starptautiskiem novērotājiem. Ministru prezidenta preses sekretārs Sandris Sabajevs aģentūru LETA informēja, ka kopīgais paziņojums tapis Baltijas Ministru padomes laikā, kas notikusi 15. augustā Tartu, Igaunijā. Kopīgajā Baltijas valstu premjēru paziņojumā paustas nopietnas bažas par vardarbīgu mierīgo protestu apspiešanu un varas iestāžu politiskajām represijām, kas notikušas pēc Baltkrievijas prezidenta vēlēšanām, kas nebija ne brīvas, ne godīgas.

Atbalstīs sankciju piemērošanu Baltkrievijas amatpersonām

Ņemot vērā, ka vardarbība pret mierīgajiem protestētājiem Baltkrievijā turpinās un politiskā dialoga trūkumu, Latvija atbalstīs individuālo sankciju piemērošanu Baltkrievijas amatpersonām, kuŗas atbildīgas par protestu apspiešanu un vēlēšanu viltošanu, mikroblogušanas vietnē Twitter paziņojis ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs (JV).

Edgars Rinkēvičs

Par šādu Latvijas pozīciju ministrs informēs gaidāmajā Eiropas Savienības (ES) Ārlietu padomē.

Latvija piešķirs palīdzību Baltkrievijai

Latvija piešķirs 150 000 eiro palīdzību Baltkrievijas pilsoniskajai sabiedrībai, 17. augustā preses konferencē informēja premjērministrs Krišjānis Kariņš (*Jaunā Vienotība*). Preses

konferencē pēc ārkārtas valdības sēdes premjērs stāstīja, ka Latvijas valdība atbalsta Baltkrievijas sabiedrības izteikto vēlmi dzīvot demokrātiskā valstī.

Ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs (*Jaunā Vienotība*) pastāstīja, ka Ārlietu ministrijai paredzēta tikšanās ar Baltkrieviju saistītām nevalsts organizācijām (NVO). Tad arī tiks lemts, kā sadalīt paredzēto finansējumu kaimiņvalsts pilsoniskās sabiedrības atbalstam. Paredzēts, ka naudu tērēs, lai sniegtu juridisko palīdzību, kā arī atbalstītu medi-

Latvija gatava uzņemt politiskos bēgļus no Baltkrievijas

Latvija ir gatava uzņemt politiskā patvēruma meklētājus no Baltkrievijas, 17. augustā pēc valdības ārkārtas sēdes medijiem pastāstīja ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs. Viņš skaidroja, ka ir notikušas diskusijas par robežu atvēršanu Baltkrievijas pilsoņiem. Latvija ir gatava pieņemt politiskā patvēruma meklētājus, to gan darot atbilstoši likumiem un vīrusa situācijā noteiktajām epidemioloģiskajām drošības prasībām. Rinkēvičs patlaban plašu bēgļu plūsmu neprognozē, taču viss ir atkarīgs no situācijas attīstības. "Ceru, ka plašas represijas nesekos, bet esam gatavi uzņemt politiskos bēgļus, negaidot gan, ka tie būs ļoti lieli skaitļi," uzsvēra politiķis.

Par spiegošanu piespriež 15 gadu cietumsodu

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa 17. augustā piesprieda 15 gadu cietumsodu spiegošanā apsūdzētajai bijušajai Latvijas Iekšlietu ministrijas (IeM) Informācijas centra amatpersonai Oļegam Burakam, pavēstīja viņa advokāte Imma Jansone. Jansone uzsvēra, ka spriedums tiks pārsūdzēts. Tiesas process noritēja aizslēgtām durvīm. Buraks iepriekš paziņoja, ka vainu neatzīst. Tik apjomīga lieta, kuŗā kāda persona tiktu apsūdzēta par spiegošanu, Latvijā tika izmeklēta pirmo reizi. Rīgas tiesas apgabala prokuratūras prokurore bijušajai IeM Informācijas centra amatpersonai cēlusi apsūdzību par sešu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu, tai skaitā arī par pornografisku materiālu apriti. Saskaņā ar apsūdzību, persona ilgstoši pret materiālu atbildību vāca un Krievijas izlūkdienestam nodeva neizpaužamas ziņas un ziņas, kas satur valsts noslēpumu.

Militārās mācības "Namejs 2020"

No 15. augusta līdz 4. oktobrim, visā Latvijā norisināsies Nacionālo bruņoto spēku militāro mācību cikls "Namejs 2020", lai pārbaudītu un pilnveidotu vienību gatavību izvērsties valsts aizsardzības uzdevumu izpildei kā patstāvīgi tā arī kolektīvās aizsardzības sistēmas ietvaros. Militāro mācību cikls "Namejs 2020" norisināsies divās fazēs –

augustā un septembrā pirmajā pusē trenēs darbību hibridapdraudējuma apstākļos, savukārt septembrā otrajā pusē un oktobra sākumā tiks izspēlēti konvencionālā apdraudējuma scēnārijs.

Ziņas īsumā

* Bēdīgi slavenās 1995. gadā krachu cietušās "Bankas Baltija" prezidents **Tālis Freimanis**, kuŗam 2007. gadā Augstākā tiesa piesprieda pieņemt gadu ilgu cietumsodu un mantas konfiskāciju, kļuvis par piltiesīgu luterāņu mācītāju un nu sludinās vienā no lielākajiem Rīgas dievnamiem – jaunajā Ģertrūdes baznīcā.

* 10. augustā, svinīgā ceremonijā **tieslietu ministrs Jānis Bordāns pasniedza pateicības rakstus sešiem advokātiem**, kuŗi brīvprātīgi snieguši juridisko palīdzību bērnu nolaupīšanas un saskarsmes jautājumos. Jau trīs gadu garumā atbilstoši Tieslietu ministrijas un Latvijas Zvērinātu advokātu padomes sadarbības līgumam viņi bez atlīdzības un sabiedrības labuma (*pro bono publico*) nodrošina pietiekamu iesniedzēju juridisko pārstāvību tiesvedībā par bērnu nolaupīšanu un saskarsmes tiesībām.

*12. augustā Tieslietu ministrijas, Tiesu administrācijas un Ģenerālprokuratūras pārstāvji **tikās ar ASV vēstniecības pārstāvjiem**, lai pārrunātu sadarbību Ekonomisko lietu tiesas tiesnešu, prokuroru un tiesībsargājošo iestāžu darbinieku apmācību organizēšanā

*Esam gandarīti par paveikto – **Latvijas skolas jau šogad saņems viedierīces 3,9 miljonu eiro vērtībā!** Valdība ir atbalstījusi 3,97 miljonu eiro piešķiršanu Izglītības un zinātnes ministrijai tehnoloģiskā nodrošinājuma uzlabošanai vispārējās izglītības iestādēs. Tā ir daļa no Covid-19 krīzes pārvarēšanas un ekonomikas atlabšanas finansējuma. Organizējot viedierīču iegādi, līdz gada beigām IZM plāno iegādāties portatīvos datorus, kas tiks nogādāti pašvaldībām, kuŗas atbilstoši proporcionālajam sadalījumam tos nodos skolām.

*2020./2021. mācību gadā studentu deģošajiem **minimālās mēnešā stipendijas apmērs tiek palielināts no 99,60 eiro uz 200 eiro**. Palielināts arī kopējais stipendiju skaits – plānots, ka paaugstinātās stipendijas papildus varēs saņemt vēl aptuveni 743 studenti.

*11. augustā valdības atbalstītais kopējais piešķirtais finansējums – **11,2 miljoni eiro** – nodrošinās pilnvērtīgas pētniecības iespējas Latvijas izcilākajiem zinātniekiem.

* **Bezdarba līmenis** Latvijā šā gada 2. ceturksnī bija 8,6%, liecina Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) darbaspēka apsekojuma rezultāti. Salīdzinot ar iepriekšējo ceturksni, bezdarba līmenis ir palielinājies par 1,2 procentpunktiem, bet gada laikā – par 2,2 procentpunktiem.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

* Rīgas apgabaltiesa **atcēlusi Šveices advokātu Rūdolfu Meroni** no atstādinātā Ventspils mēra Aivara Lemberga (*Latvijai un Ventspilij*) kriminālprocesā arestētās mantas glabāšanas, aģentūrai LETA apstiprināja tiesā. Kā ziņots, Meroni tika iecelts par Lemberga mantas glabātāju tiesvedības laikā, taču ir saņēmis oponentu kritiku, ka viņš šo statusu izmantojis, lai pats gūtu ietekmi Ventspils transita uzņēmumos.

Turpina gatavot Kuldīgas nomināciju UNESCO Pasaules mantojuma sarakstam

Kuldīgas novada pašvaldības speciālisti kopā ar Brandenburgas Tehniskās universitātes Mantojuma pārvaldības institūta vadītāju, profesori Britu Rūdolfu un viņas komandu, kā arī piesaistītajiem ekspertiem no SIA Arhitektoniskās izpētes grupa un SIA Metrum turpina gatavot Kuldīgas nomināciju UNESCO Pasaules mantojuma sarakstam, aģentūru LETA informēja pašvaldībā.

Kuldīgas vecpilsēta

Viesojoties Kuldīgā, Mantojuma pārvaldības institūta ekspertes apsekoja plānotās UNESCO teritorijas un aizsargoslas robežas. Tāpat tika pārrunāti turpmāk veicamie darbi. Nominācijas projekts UNESCO birojā jāiesniedz šogad rudenī, bet nominācijas gala versija – nākamā gada 1. februārī.

Liepājas Simfoniskais orķestris septembrī atklās 140. Koncertsezonu

Ar diviem apjomīgiem un mūzikas vēsturē nozīmīgiem skaņdarbiem – Dmitrija Šostakoviča Desmito simfoniju un Friderika Šopēna Pirmo klavierkoncertu 19. septembrī Liepājas koncertzālē "Lielais dzintars" savas jubilejas sezonas sākumu svinēs Liepājas Simfoniskais orķestris (LSO), informēja orķestra pārstāvji.

Pie diriģenta pulsts – Gintars Rinkevičs, kuŗš orķestra galvenā diriģenta amatā aizvadīs nu jau ceturto koncertsezonu.

Atkārtos Krišjāņa Barona pārgājienu no Tartu līdz Dundagai

Atzīmējot Krišjāņa Barona 185. jubileju, Imanta Ziedoņa

mūzejs uzsācis projektu "Ziedoņa mūzejs ceļā ar Baronu". Viens no būtiskākajiem notikumiem projektā ir K. Barona ceļa no Tartu līdz Dundagai atkal noiešana. Gājiens sāksies 21. augustā no Tartu universitātes vēstures muzeja un noslēgsies 20. septembrī pie Dundagas pils. Iepriekš Ziedoņa mūzejs meklēja radošus cilvēkus, kuŗi gribētu būt mūsdienu "dainu tēvi" un veikt kādu no šī ceļa posmiem. Ideja par 700 kilometru gaŗo pārgājienu radusies, iedvesmojoties no K. Barona sarakstītās ģeogrāfijas grāmatas "Mūsu Tēvzemes aprakstīšana un daži pielikumi īsumā saņēmti" un 1859. gadā viņa veiktā gājiena caur mūsdienu Latvijas un Igaunijas teritoriju. Savās atmiņās Barons teicis: "Viss mans ceļošanas laiks ilga veselas piecas nedēļas. Ar saviem ceļojuma iespaidiem un novērojumiem biju pilnīgā mierā."

Lai kājāmgājējiem būtu iespēja šo vēsturisko maršrutu veikt mūsdienās, mūzeja komanda izpētījusi 19. gadsimta kartes, K. Barona atmiņas par šo gājienu, kopā ar karšu izdevniecību *Jāņa sēta* izveidota arī mūsdienu maršruta karte.

Ēdolē atklāj pieminēkli Krišjānim Valdemāram

Kaut arī Ēdolē jaunlatvietis Krišjānis Valdemārs uzturējās vien divus gadus – savā jaunībā, viņš atstājis neizdzēšamas pēdas ne tikai Ēdoles, bet visas Latvijas kultūrvēstures attīstībā. Joprojām ir, ko mācīties no šī 19. gadsimta ekonomista, publicista un politiķa idejām un pārliecības.

Nu Ēdoles Dzirnauvu dārzā par Valdemāra paveikto atgādinās Artūra Bruno Štrausa veidotais vides objekts "Pretī gaismai", bet laikmets iedzīvināts Friča Adamoviča skatu spēlē "Valdemārs Ēdolē". Zināšanas ir vērtība, ko cilvēkam neviens nevar atņemt – šie izcilā jaunlatvieša Krišjāņa Valdemāra vārdi nu iekalti vides objektā, kas raksturo laiku, kad viņš jaunībā divus gadus, tas ir 19. gadsimta vidus, pavadījis Ēdolē.

Gricgales krogā tiekas Sēlijas mūzikanti un fotogrāfi

Gricgales krogā, kas vienīgais no deviņiem Neretas novada Pilskalnes pagasta krogiem saglabājies līdz mūsdienām, atkal skanēja mūzika un dziesmas.

Gandrīz divus gadsimtus senajā ēkā, par kuŗu jau trešajā paaudzē rūpējās rakstnieces Lūcijas Ņuzānes ģimene, pirmoreiz kopā sanāca Sēlijas mājas mūzikanti un fotogrāfi. "Tur gandrīz

Gricgales krogs

vai pantiņā jāsaka – uzturēt debesis spēkā. Jēga ir tāda, ka visa vēsture mums ir ieraugāma fotografijā. Zudis tūlīt arī daudzi novadi no zemes virsas, un tas, ko novadi ir paspējuši sarīdāt, tas paliek vēsturē. Un tieši ar fotografijas palīdzību mēs to vēsturi ieraugām," saka Dainis Ormanis, fotogrāfs no Jēkabpils.

Atklās vairs neeksistējošajai iestādei veltītu izstādi

No 5. septembra Mākslas muzejā "Rīgas Birža" būs skatāma izstāde "Mūsu muzejs. Valsts mākslas muzejam 100" – veltījums vairs neeksistējošajai kultūras institūcijai un tās darbiniekiem, kuŗu veidotais un saglabātais krājums turpina dzīvot Latvijas Nacionālā mākslas muzeja (LNMM) kolekcijās, pētniecībā un izstādēs, informēja LNMM pārstāvji. Gandrīz 160 gadi šķīr pirmo zināmo Jāņa Staņislava Rozes gleznu "Helēnas Cimzes portrets" (1851) no latviešu izcelsmes amerikāņu mākslinieces Vijas Celmiņas grafikas lapas "Zvaigžņu lauks" (2010). "Abi tik atšķirīgie darbi pieder pie vizuālās mākslas pārļaicīgās dimensijas. Abi iemieso simtgadnieka Valsts mākslas ūun tā pēcteča Latvijas Nacionālā mākslas muzeja misiju – krāt, glabāt un populārizēt labāko, ko radījuši mākslinieki," skaidroja izstādes "Mūsu muzejs. Valsts mākslas muzejam 100" autori.

8. augustā Juglas ezerā,

Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja krastā izskanēja Latvija pirmais crossover jeb starpžanru mūzikas festivāls «Laivā».

Klātienē to baudīja aptuveni pusotrs tūkstotis cilvēku laivās,

VĒSTNIECĪBU ZIŅAS

BALTKRIEVIJA. 13. augustā Latvijas vēstnieks Baltkrievijā Einars Semanis kopā ar ES, Lielbritānijas, Šveices, Japānas vēstniekiem un pārstāvi no ASV vēstniecības Minskā nolika ziedus vietā, kur protestu laikā naktī no 10. augusta uz 11. augustu tika nāvējoši ievainots protestētājs.

ES delegācijas Baltkrievijā vadītājs Dirks Šubels savā uzrunā atzīmēja, ka vēstnieki ir sapulcējušies, lai paustu sēras par protestētāja nāvi un izteiktu solidaritāti tiem, kuri saskārās ar vardarbību un cietsirdīgu izturēšanos, kuŗas notika Baltkrievijas pilsētās pagājušās dienās. D. Šubels aicināja Baltkrievijas varu ievērot un garantēt Baltkrievijas tautas tiesības uz miermīlīgiem protestiem.

SPĀNIJA. Vēstniece Argita Daudze darba vizītē apmeklēja Salamankas un Zamoras pilsētas ar mērķi tikties ar sadarbības partneriem un pateikties par izrādīto atbalstu sadarbības veidošanā ar Latviju vēstniecības kadences laikā.

Vizītes ietvaros vēstniece tikās ar Spānijas vecākās universitātes – Salamankas universitātes – rektoru Danielu Ernandesu Ruiperesu (*Daniel Hernandez Ruiperez*) un Jūgendstila muzeja Casa Lis direktoru Pedro Perezu Kastro (*Pedro Perez Castro*).

un to bija iespējams vērot arī tiešraidē "LMT Straume". Uz skatuves kāpa modernās kokles virtuozes Laima Jansone, etno mūzikas grupa «Tautumeitas» un klasiskās mūzikas huligani "Dagamba".

Mūžībā devies rakstnieks un publicists Artūrs Snips

71 gada vecumā mūžība devies rakstnieks un publicists Artūrs Snips, mikroblogošanas vietnē *Twitter* vēsta rakstnieka meita Arta Snipe.

Miķelis Valters

ropas departamenta direktors Gints Jegermanis. Bijušā iekšlietu ministra un sūtņa Miķeļa Valtera svinīgā pārapbedīšana Meža kapos un piemiņas ceremonija plānota šā gada 23. septembrī. Sākotnēji M. Valtera pārapbedīšana bija iecerēta viņa dzimšanas dienā 7. maijā, taču *Covid-19* pandēmijas izraisīto ierobežojumu dēļ to nācās pārcelt.

Snips dzimis 1949. gada 4. martā izsūtīto ģimenē Krasnojarskas novadā, Taimiras nacionālajā apgabalā, Hatangā. 1958. gadā no izsūtījuma atgriezies Latvijā. Darbojies publicistikā, kopā ar Daini Ivānu 1986. gada oktobrī laikrakstā "Literatūra un Māksla" publicēja rakstu "Par Daugavas likteni domājot", ar kuŗu tika aizsākta cīņa pret Daugavpils HES celtniecību, tādējādi autoriem kļūstot par Atmosdas vēstnešiem.

Miķeli Valteru pārapbedīs Latvijā 23. septembrī

14. augustā ar aviosabiedrības *airBaltic* reisu no Nicas, Francijas, pārapbedīšanai Latvijā nogādāti Miķeļa Valtera pišļi. 11. augustā Nicas kapsētā tika veikta M. Valtera ekshumācija. Rīgas lidostā šķirstu sagaidīja M. Valtera radniecē Valda Jēkabsone-Valtere un Ārlietu ministrijas pārstāvji – Valsts protokola vadītājas pienākumu izpildītāja Inese Liepiņa un vēstnieks – Ei-

Valstsvīrs M. Valters (1874-1968) bija Latvijas pirmais iekšlietu ministrs, politiķis, diplomāts, žurnālists un literāts. Viņam bija nozīmīga loma Latvijas neatkarības idejas formulēšanā un valsts dibināšanā. No 1919. gada oktobra Miķelis Valters bija diplomātiskais pārstāvis Itālijā, 1921. gada martā – ārkārtējais sūtnis un pilnvarotais ministrs Itālijā, no 1921. gada novembra – arī nerezidējošais ministrs Spānijā un Portugālē. M. Valters bijis ārkārtējais sūtnis un pilnvarotais ministrs arī Francijā, Polijā, Ungārijā Beļģijā un Luksemburgā, kā arī konsuls Karajāučos (Austrumprūsijā).

Ziņas sakopojis **P. Karlsons**
Mediju atbalsta fonda
ieguldījums no Latvijas
valsts budžeta līdzekļiem

JURIS LORENCIS

Retie ārzemju tūristi, kuŗi šajā vasarā pastaigājas pa Rīgas centru, diezin vai pamanītu, ka 29. augustā pilsētā notiks ārkārtas pašvaldību vēlēšanas. Parkos neredz aģitācijas teltis, ielās tikpat kā nav reklāmas plakātu, bet manā pastkastītē vēl nav iemesta neviena (!) reklāmas lapīņa. Var jau būt, ka politiķi taupa spēkus un gatavojas “izšaut pulveri” pēdējā kampaņas nedēļā. Tomēr izskatās, ka partiju maciņi kļūvuši plānāki, savukārt politisko kampaņu financēšanas uzraudzība ar katru gadu kļūst aizvien stingrāka. Patiesībā pašvaldību vēlēšanām Rīgā vajadzēja notikt vien nākamā gada jūnijā. Tad kāpēc tāda steiga? Atgādināšu notikumu hronoloģiju. 2019. gada 30. janvāris, Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs veic kratīšanu Rīgas mēra Nila Ušakova (partija “Saskaņa”) kabinetā. Pamatojoties uz aizdomām par kukuļošanu Rīgas domē, ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra Juŗa Pūces 4. aprīļa rīkojumu Ušakovs tiek atstādīnāts no amata. 25. maijā Latvijā notiek Eiropas Parlamenta vēlēšanās, kuŗās Ušakovs un viņa vietnieks Andris Ameriks (partija “Gods kalpot Rīgai”) iegūst deputātu mandātus un pārceļas uz Briseli. Pēc viņu aiziešanas Domes valdošajā koalīcijā sākas nesaskaņas, līdz tā pilnībā izirst. Vienlaikus Rīga saskaras ar nopietnām atkritumu apsaimniekošanas problēmām, no namu pagalmiem dienām ilgi netiek

izvesti atkritumu konteineri. Pēc tam, kad Rīgas domē trīs sēdēs pēc kārtas nav sanācis vajadzīgais deputātu kvorums, ministrs Pūce 6. decembrī iesniedz Saeimā likumprojektu par Rīgas domes atļaišanu. Saeima to pieņem 2020. gada 13. februārī, bet 24. februārī likumu apstiprina Valsts prezidents Egils Levits. Sākotnēji bija paredzēts, ka ārkārtas vēlēšanas notiks 25. aprīlī. Taču savas korekcijas ievieša Covid-19 epidēmija, un vēlēšanas pārcēla uz 29. augustu.

Kopumā tajās startē 15 saraksti, uz 60 vietām domē pretendē 707 deputātu kandidāti. Ja patreizējie politisko partiju reitingi saglabāsies nemainīgi līdz vēlēšanu dienai, tad pārmaiņas Rīgā būs. Pie varas nāks partijas, kas patlaban veido Saeimas valdošo koalīciju. Dažreiz dzird apgalvojumu, ka beidzot pie teikšanas Rīgā būšot “latviskie spēki”. Es tam isti negribētu piekrist. Kaut vai tā iemesla dēļ, ka gan “Saskaņas”, gan “Gods kalpot Rīgai” rindās ir arī daudzi latvieši. Es drīzāk teiktu – pie varas nāks jauni cilvēki un jauna domāšana. Nesen intereses pēc ieskatījos Centrālās vēlēšanu komisijas interneta mājaslapā www.cvk.lv, iepazīnos ar partiju piedāvājumu Rīgas domes vēlēšanām. Tas, kas iekrita acīs – jauni, vēl nedzirdēti uzvārdi. Svaigi, moderni uzskati, jauns Rīgas attīstības redzējums. Gribētos ticēt, arī godīgi nolūki. Tomēr visvairāk mani pārsteidza apstākļi, ka es nezinu šos

cilvēkus, neesmu par viņiem neko dzirdējis. Tas liecina par vairākām lietām. Pirmā un acīmredzamā – es novecoju. Izauģušas paaudzes, ar kuŗām ceļi krustojas aizvien retāk. Otrām kārtām – mēs sākam līdzināties Rietumeiropai un vairs tik ļoti neinteresējamies par politiku kā agrāk. Ja vairs nevaram nosaukt visus ministrus, neatpazīstam lielāko daļu Saeimas deputātu, kā tad lai mēs zinātu Rīgas domes deputātu kandidātus? Un, visbeidzot, jaunatne vēlas nākt politikā, un tas ir apsveicami. 13. Saeimā ievēlēto deputātu vidējais vecums ir 47,3 gadi. Partijai, kuŗai socioloģiskās aptaujas paredz uzvaru domes vēlēšanās, deputātu kandidātu vidējais vecums ir 40 gadi.

Kas nodarbina rīdzinieku prātus? Atkritumu problēma bija iemesls, kāpēc ministrs Pūce sāka runāt par Rīgas domes atļaišanu. Satiksmes sastrēgumi, izdrukušās ielas, nelabotās ietves. Bērnu dārzu trūkums. Bet vairāk par visu – korupcijas ēna pār iepriekšējo domi. Tiesa, nav jau tā, ka līdz šim nekas nav darīts. Pilsētā top jauni veloceliņi un sporta laukumi. Tieši Ušakovs bija tas, kuŗš aizsāka vērienīgo Ligo sviņēšanu Daugavmalā. Parādās jaunu attīstības centru aizmētņi Skanstes ielas apkārtnē, Nacionālā bibliotēka, Jaunās Teikas rajons blakus bijušajai rūpnīcai VEF, Latvijas Universitātes studentu pilsētiņa Torņakalnā. Apkārt Rīgai izveidojušies eleganti

privātmāju rajoni (Mārupe, Berģi, Piņķi, Ulbroka). Bet mani, kuŗš dzīvo pašā pilsētas centrā – Tērbatas un Ģertrūdes ielu stūrī, uztrauc tuvākās apkārtnes degradācija. Tukši, pamesti nami, it īpaši Čaka/ Marijas un Brīvības ielās, slēgti veikali, noputējuši, gadiem nemazgāti logi. Pēdējos gados vairākas man pazīstamas ģimenes ar bērniem atstājušas pilsētas centru, pārcēlušās uz Pierīgu, Ogrī, Saulkrastiem. Starp argumentiem par labu šādam solim (tīrs gaiss, daba, savs dārzs) ir arī sekojošs: centrā nav kur novietot mašīnu. Tā nu ir iznācis, ka visa Rīga no Daugavas līdz pat Grīziņkalnam uzbūvēta laikā, kad automašīnu vēl nebija. Rīga gan nav vienīgā, ar līdzīgām problēmām saskaras bezmaz vai visas Eiropas pilsētas. Lielveikali un jo sevišķi interneta tirdzniecība pamazām izputina mazos veikalīņus pilsētu centros, kuŗi nespēj samaksāt augstās īres cenas. Vienlaikus esam sākuši mazāk tērēt – gan baidoties no iespējamās krīzes, gan sekojot vides aizsardzības organizāciju aicinājumiem “dzīvot pieticīgāk”. Situāciju vēl vairāk saasināja Covid-19 epidēmija. Cilvēki baidās iet uz kafējnicām, veikalu plauktos krājas neizpārdotu apģērbi un apavu kalni. Patiešām – kāpēc pucēties, ja tāpat nav kur iet? Ko darīt? Un te nu mēs saskaramies ar gluži vai neatrisināmu dilemmu. Pēdējos simt gados viens no efektīvākajiem attīstības instrumentiem

valstīs ar brīvā tirgus saimniecību bijis nekustamā īpašuma nodoklis. Gribi dzīvot bagātā, sakārtotā un prestižā vidē – maksā! Bet centrs vairs nav ne sakārtots, ne prestižs, bet nekustamā īpašuma nodoklis šeit tikai aug. Izskan bažas, ka pēc pusotra gada, kad stāsies spēkā jaunās nekustamo īpašumu kadastra vērtības, daudziem tās var izrādīties nesamaksājamas. Nav brīnums, ka cilvēki un biznesi pamet pilsētas centru.

Brīdī, kad es rakstu šīs rindas (ir 16. augusts), Rīga svin pilsētas svētkus. Vērmaņdārzā notiek tradicionālais tirdziņš. Tērbatas ielā, kas uz mēnesi pārvērsta par gājēju zonu, brīvdabas kafējnicās cilvēki bauda vasaras sauli. Beidzot parādījušās pirmās politiskās reklāmas. Partija “Kam pie der Latvija?”, kuŗai politikas ekspertī gan īpašus panākumus nesola, sola atņemt naudu “aizdomīgām firmām” un atdot to rīdziniekiem. Diezin vai vēlētāji uzķersies uz tik lētām maksājumiem. Gribētos ticēt, ka 2025. gadā, kad beigsies jaunievēlētās domes pilnvaru laiks, mēs dzīvosim citādā Rīgā. Turīgākā, ērtākā, tirākā, interesantākā. Efektīvi un godīgi pārvaldītā. Ar jauno *Rail Baltica* dzelzceļa maģistrāli, daudziem veloceliņiem, koncertzāli un modernās mākslas muzeju. Bet tas ir tikai sākums jaunam darba cēlienam. Rīga jau nekad nebūs gatava.

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem

KĀRLIS STREIPS

Apmeklējot mājaslapu, kuŗā uzskaitīti šīgada Rīgas svētku pasākumi, izlasu šādu tekstu: “Pirms dodies uz pasākumu, lejuplādē lietotni *Apturi Covid!* Pasākumā ievēro divu metru distanci! Svini svētkus atbildīgi! Rīgas svētku programā iespējamas izmaiņas. Sekojiet aktualitātēm svētku *Facebook* kontā. Tur dienā, kad rakstīju šo komentāru (svētdien, 16. augustā, kas bija svētku pēdējā diena), bija uzskaitīti dažādi pasākumi: “Vidzemes tirgū līdz 18:00 mazos rīdziniekus un pilsētas viesus iepriecinās teātra izrādes, bērnu vokālo ansambļu priekšnesumi un iluzionistu šovs. Pievienojies!” “Vējš burās un *aidā* Ķīšezerā! *Baltic Challenge Cup* vindsērfings, sacensības ir jau sākušās.” “Triatlona sportisti 12.00 sagaidīja sacensību startu, lai pierādītu sevi peldēšanā, riteņbraukšanā un skriešanā. Nāc uz Rīgas triatlonu 2020 un līdz pat 18.00 atbalsti savus favorītus trasē un finiša taisnē!”

Kā lasītāji sapratīs, svētki šogad notiek pandēmijas apstākļos. 16. augustā Slimību profilakses un kontroles centrs (SPKC) pavēstīja par vēl septiņiem jauniem

inficēšanās gadījumiem, tālāk bilstot, ka “SPKC rīcība esošā informācija liecina, ka četri saslimušie ir kontaktpersonas, viens saslimušais atgriezies no ārvalstīm, ar divām personām uzsākta saziņa, lai precizētu papildu informāciju. Epidemioloģiskā izmeklēšana turpinās.” Kopumā Latvijā līdz tam brīdim bija veikti 225 636 izmeklējumi, saslimušas 1322 personas un 1078 izvēselojušās, 32 mirušas. Iepriekšējās diennakts laikā neviens inficētais nenonāca slimnīcā, kur tobrīd ārstējās četri pacienti, “visi ar vidēji smagu slimības gaitu.” Savukārt minētā *Apturi Covid* aplikācija, reiz lejuplādēta, izmanto *Bluetooth* sistēmu, lai anonīmi piefiksētu tuvumā esošus viedtālrunus, kuŗos arī darbojas minētā lietotne. Tā kā sistēma ir pievienota satelītiem, tas speciālistiem ļauj konstatēt, kuŗos gadījumos ir pārkāpta distancēšanās prasība, un sazināties ar cilvēkiem, kuŗiem līdz ar to radies inficēšanās risks. Tādā gadījumā SPKC uz telefonu nosūta kodu, ko ievadīt lietotnē, lai saņemtu attiecīgo ziņojumu. Saņēmējs nezina sūtītāja identitāti, savukārt saslī-

mušais cilvēks nezina, kam par to tika ziņots. Man personīgi mobilais telefons nekad nav bijis un joprojām nav pievienots tīmeklim. Pirmkārt, es visu dienu tāpat pavadu datora ekrāna priekšā, papildu ekrāns nūdien nav vajadzīgs, turklāt nekad neesmu sapratis, ko tajā salīdzinoši mazajā lodziņā var saķīķerēt. Par saslīmšanu īpaši neesmu noraižējies. Marta otro pusē man nācās pavadīt izolācijā, jo pie manis dzīvokli bija cilvēks, kuŗš izrādījās inficēts. Mēs nesarokojāmies un pavadījām ne vairāk kā 10 minūtes kopā, tāpēc maz ticams, ka būtu notikusi kaut kāda pārnese, bet drošs paliek nedrošs. Ārpus tā, kopš esmu pārcēlies uz jaunu dzīvokli, uz darbu RīgaTV24 esmu braucis trolejbusā. Ir bijušas reizes, kad tas ir bijis pārpildīts, un tas liek drusku nervozēt, bet šajās brīvdienās es sev iegādājos velosipēdu, turpmāk uz televīziju došos ar to un cerēšu, ka uz rudens pusi, kad laika apstākļi vairs neļaus braukt, situācija ar vīrusu būs atrisināta.

Par Rīgas svētkiem – tie ir vēltīti Latvijas galvaspilsētas dibināšanas atcerei.

Svētki pandēmijas ietvaros

Rīgā patlaban dzīvo apmēram 627 tūkstoši cilvēku. Pēc 2019. gada datiem, 47,1% pilsētas iedzīvotāju bija latvieši, 36,4% krievi, un tad vēl baltkrievi, ukraiņi, poļi, lietuvieši u.c., un 1989. gadā, kad Rīgā ierados es, latviešu procents te bija tikai 36,5%. 2014. gadā Rīga bija Eiropas kultūras galvaspilsēta, savukārt 2015. gada pirmajā pusē mūsu galvaspilsēta bija Eiropas Padomes prezidējošās valsts centrs. Rīgas Starptautiskā lidosta kopš okupācijas laikiem ir attīstījies teju līdz nepazīšanai (starp citu, pilsētas Centrālo dzelzceļa staciju gan es uzskatu par universālveikalu, kuŗā, cita

starpā, atiet un ienāk vilcieni). Latvijas nacionālā aviokompānija *airBaltic* piedāvā reisu pa visu pasauli, protams, šogad reisu skaits krasi samazinājies tā paša vīrusa dēļ. Arī man šogad nācās atteikties no ikgadējā ceļojuma ciemos pie māsām Čikāgā.

No brīža, kad *Laika* un *Brīvās Latvijas* lasītāji būs saņēmuši šo numuru, būs palikusi nedēļa un dažas dienas līdz Rīgas domes ārkārtas vēlēšanām. Pēdējo vairāk nekā desmit gadu laikā Latvijas galvaspilsētas pārvaldes sistēma ir bijusi dziļi degradēta. Turēsim iekškus, ka 29. augustā izdosies ievēlēt tādu jauno domi, kas mūsu Rīgu padarīs spodu!

DAIGA
MAZVĒRSĪTE

Katrai tautai vajadzīgi varoņi, un latviešu sirsniņā mīlestība pret tenoru Jāni Zāberu skaidrojama no vairākiem aspektiem. Vispirms – viņam piederēja dziedoņa varenākais ierocis – pasakaini skaista balsis, kas apvienojumā ar brīnišķīgu tembru, iedzimtu mūzikalitāti, spožu dikciju un aktierisko šarmu padarīja viņu par izcilu mākslinieku, kuŗa valdzinājumam nevarēja pretoties neviens. Otrkārt – Zābera veiksmes stāsts, proti, iespēja divas sezonas stažēties Itālijas pilsētās Milānā visā pasaulē slavenajā operatētrī *La Scala* atsaucas atmiņā pirmās brīvvalsts laika tenoru pieredzi. Marisam Vētram, Jānim Vītiņam un citiem studijas Itālijā bija īstenojams sapnis, pretēji mūsu dziedoņiem okupācijas režīmā. Zābers it kā pārrāva šo noslēgto loku, par ko tauta izjuta milzu lepnumu.

Pēc atgriešanās no Itālijas 1964. gada maijā viņa solokonzerta sajusminātā publika tenoru no Universitātes Aulas iznesa uz rokām – tik liels bija klausītāju gandarījums, un tobrīd ar dziedoņa nākotni ikvienam mūzikas mīļotājam saistījās vislielākās cerības. Tādēļ vēl jo lielāks trieciens izrādījās Zābera traģiski agrā aiziešana no dzīves smagas slimības dēļ. Viņa bērņu dienā 1973. gada 28. martā Rīgā tika apturēta satiksmē, jo uz mūža mājām iemīļoto mākslinieku izvadīja 40 tūkstoši sērotāju. Taču īstās Jāņa mājas bija Vecais Ceplis Meirānos, kur zaļoja Zāberu dzimtas ozols, un šeit joprojām darbojas staltā latvju dēla mūzejs. Pie tā 23. augustā, mūsu tautai zīmīgā datumā, notiks izcilā dziedoņa 85. jubilejai veltīts koncerts.

Jāņa Zābera vectēvs Kārlis bija Austrijā skolots mālu meistars, viņš ar ģimeni apmetās uz dzīvi Vecceplī. Jāņa tēvs Oskars, cīnījies Pirmajā pasaules karā, strādāja Lubānas pienotavā par kasieri un vakaros dziedāja kori, kur ieskatījās Emmā Pureniņā. Oskars bija apguvis stabules, ermoniku un vijoles spēli, šo māku tālāk nodeva dēliem – Miervaldim un 1935. gada 11. augustā dzimušajam Jānim.

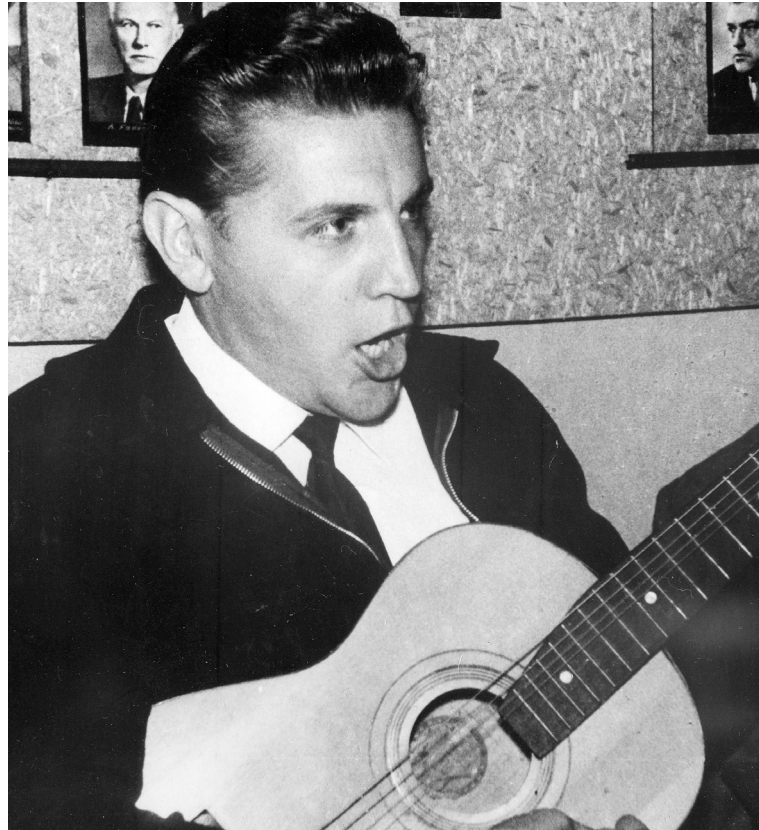
Zāberi bija čakli zemkopji, augu dienu bija aizņemti darbos, apkopjot 50 ha lielo saimniecību. Taču palika laiks arī mūzikai – Oskars un Miervaldis dziedāja un spēlēja, kopā ar radiem izveidoja savu kapelu. Arī Jānis jau mazotnē apguva vispirms stabules spēli, tad citāru, vēlāk arī klavieres un ģitaru, kuŗas pavadībā saviesīgos vakaros labprāt uzdziedāja tautā iemīļotas, padomju gados nevēlamas dziesmas arī savas slavas gados.

Pēc 1940. gada okupācijas Zāberu zemes platība saruka teju uz pusi, tika atņemti Latvijas karogi un radioaparāti. Sekoja iznīcību nesošais Otrais pasaules karš, tā beigas Vecais Ceplis sagaidīja ar norautu mājas stūri. Kad Jānis sāka skolas gaitas Meirānu pamatskolā, tilts bija uzspridzināts, un pāri Aiviekstei nācās celties ar prāmi. Tas reiz apgāzies, un zēns izgābīs kādu savu klasesbiedrēni, jo pats peldējās kā zivs.

Skolā Jānim laimējās sastapt dziedāšanas skolotāju Mariju Mežuli, kas pamanīja viņa neikdienišķo balsi un neļāva laist zudumā. Izrādījās, ka zēns ir liels dziesmu zinātnājs, ar prieku dziedāja skolas sarīkojumos un kopā ar ģimenes kapelu, skolotāja uzstāja, ka Zāberam jāiet mācīties mūzikas skolā. Jānis pats tolaik plānoja kļūt par traktoristu vietējā kolhozā, jo senču dzīve taču bija tik cieši saistīta ar zemi. Taču brālis un pedagogs

niecei negāja pie sirds, tur 1959. gada Jānos tika dzertas kāzas.

Spilgto talantu ievēroja toreizējās Komponistu Savienības paspārnē dibinātā Mūzikas fonda koncertu rīkotāji. Jānis kļuva par zvaigzni Arvīda Žilinska, Jāņa Ķepiņa, vēlāk Elgas Igenbergas autorkoncertos, kādus rīkoja pa Latvijas malu malām. Ja sākumā Jānis bija tikai kautrīgs students brūnā uzvalcīnā ar spīdīgu bikšdibenu, tad pārpildītās klausītāju zāles drīz vien ļāva

mudināja mācīties, un meirānietis devās kārtot iestājesāmenus Jāzepa Mediņa mūzikas vidusskolā. Pedagogi jauneklī atzina par baritonu, taču uz savu roku Jānis apguva tenora repertuāru, operu ārijas, Emīla Dārziņa, Alfrēda Kalniņa dziesmas. Pēc trim gadiem viņu jau uzņēma Latvijas Valsts Konservatorijā profesora Aleksandra Viļumaņa klasē, un pedagogs drīz vien rosināja pievērsties tenora repertuāram, par ko Jānis bija sajūsmā. Sava audzēkņa talantu novērtēja arī izcilā operdziedātāja Milda Brehmane-Štegele, viņa Zāberu pieminēja savās atmiņās: "Viņš bija centīgs un akurāts, ļoti pieklājīgs, ar labu stāju. Vienmēr smaidīgs, izskatīgs. Viņš daudz dziedāja koncertos, skolās. Viņš patika gan jaunatnei, gan vecākajai paaudzei. Viņš bija pati jaunība."

Jānis savā dziedoņa karjerā uz priekšu virzījās ļoti mērķtiecīgi – daudz mācījās, apguva sev nezināmo klavierespēli, lai pats varētu mācīties jaunus skaņdarbus. Izskatīgais puisis vienmēr staigājis svilpodams, tomēr bariņā nav iesaistījies, bijis vienpatis un studentu ballītes neapmeklēja. Reizi nedēļā pie brāļa ar lauku labumiem brauca Miervaldis, un Jāņa simpātija – aktiera Harija Liepiņa šķirtā sieva Biruta viņam negāja pie sirds. Bija jūtams, ka jaunajā dziedonī Operetes teātra aktrise saskatīja labu nākotni. Biruta Zāberu ātri iepazīstināja ar Rīgas mākslas un mūzikas ierašām un bohēmisko vidi. Kaut gan Vecais Ceplis pilsēt-

viņam tikt ne tikai pie krāšņu ziedu klēpjēm, bet arī jauna uzvalka. Taču sajūsma dziedoni nepadarīja iedomīgu – zvaigžņu slimība viņam palika sveša visu mūžu! Zābers tik ļoti mīlēja mūziku un dziedāšanu, ka nelaida garām nevienu iespēju dziedāt, kaut vai draugu un paziņu lokā.

Jau kā konservatorijas 3. kursa students Jānis Zābers 1960. gadā kļuva par Latvijas operatētra solistu, debitējot ar Narabota lomu Štrausa operā "Salome", un tūdaļ pievērsa sev kā speciālistu, tā mūzikas mīlētāju uzmanību. Līdz diploma saņemšanai jaunais tenors jau bija nodziedājis vairāk nekā 400 koncertus.

Izvēlējās Latvijas vijolītes...

Tenoram Jānim Zāberam – 85!

Un tad notika kaut kas pilnīgi neticams – astoņus padomju dziedātājus sūtīja mācīties uz Itāliju. Maskava ar tolaik komunistiski orientēto Itālijas valdību bija panākusi vienošanos par stažieru apmaiņu starp operatētriem. Uz šo godu pretendēja 60 kandidāti, Zābers izturēja konkursu, taču Maskavas komisija pateica, ka neviens latvietis uz Itāliju nebrauks. Ar paziņas, augsta ministrijas ierēdņa Sigizmunda Timšāna starpniecību, liekot lietā izcila diplomāta spējas, tika panākta vienošanās, ka Zāberu uz ārzemēm tomēr laidīs. Viņa mērķis bija apgūt Rūdolfa partiju operā "Bohēma" un Kavaradosi lomu operā "Toska", kas divās sezonās tika paveikts. "Es nekad nomainītu vijolītes, kas ir bijušas draugos ar meža klusumu, pret Itālijas skaistajām rozēm," dziedātājs rakstīja vēstulē vecākiem.

Zābera prombūtnes laikā viņa vārds Latvijas presē parādījās ļoti bieži, stāstot par cerībām, kādas tiek liktas uz šo brīnumaino talantu, un tikai padomju ierēdņu intrigas neļāva viņam nodziedāt Rūdolfa partiju *La Scala*. Maskavas Lielā teātra vadība neatļāva itāliešu balerīnām piedalīties solītajā "Gulbju ezera" izrādē, tad nu itāli deva atbildes triecienu. Pēc Maskavā, Lielajā teātrī sarīkotā *La Scala* stažieru koncerta Zāberu aicināja pārcelties uz Savienības galvaspilsētu. Bet viņš palika Latvijā.

Savas īsās, bet ļoti spilgtās skatuves karjeras laikā tenors Rīgas operatētrī piedalījies 24 operu iestudējumos, kur viņam uzticētas

steidzās uz tēva mājām, kur piedalījās ražas novākšanā, plāva sienu, bet vislabprātāk atpūtās Aiviekstē – ar maksšķeri rokā.

Pieskandinājis padomju republiku operatētrus, brīvajā pasaulē dziedonis nonāca vien dažas reizes – dziedāja Somijā, kur kāda sieviete pat nokritusi ceļos viņa priekšā un bucojusi rokas pēc koncerta, pateicoties par Alfrēda Kalniņa "Brīnos es" izpildījumu. Zāberam ļāva uzstāties arī 1967. gadā Kanadā, kad tur notika Vispasaules izstāde EXPO. Dzirdot pasakaino balsi un latviešu dziesmas, zālē sēdošie trimdnieki slaucījuši aizkustinājuma asaras. Bijuši arī tādi, kuŗi mūsu mākslinieku koncertus klausījušies sešas un pat vairākas reizes pēc kārtas.

Kanadas latvieši aicināja latviešu māksliniekus ciemos, un Zāberam, protams, bija jādzied. Viens šāds koncerts, diemžēl bez skaņas, kuŗa toreizējos filmēšanas aparātos nebija pieejama, nofilmēts pie akordeonista Haralda (Harija) Birkena. Filmā redzams, kā Birkenš spēlēja akordeonu un Jānis dzied, mūzikā it kā esot piedāvājis Zāberam kopā ierakstīt arī kādu skaņuplati, droši vien ar populārām latviešu dziesmām, kuŗas skanēja tovakar.

Taču sešdesmito gadu otrajā pusē dziedātajam sākās veselības problēmas, tās Jānis no visiem slēpa līdz pēdējam. Augšējie toni galvā izraisījuši slimīgu jutoņu, sāka trīcēt labā roka, kādā izrādē viņš uz skatuves pagāibis. 1970. gada decembrī tika nodziedāts pēdējais koncerts, jo pēc smadzeņu audzēja diagnosticēšanas jau pirmā operācija Jānim atņēma viņa daiļo balsi.

Pēc tenora nāves skaņuplašu fabrika *Melodija* steidz izdot teju vai Zābera kopotus rakstus – latviešu komponistu dziesmu apkopojumus, operu ārijas. 1974. gadā arī aizokeāna latvieši tika pie Zābera skaņuplates *Jānis Zābers sings Puccini, Mascagni and Verdi*, ko klajā laida *Kaibala Records* Orelāndē. Recenzijā par šo albumu žurnālā *Stereo Review* 1974. gada 14. janvārī: "Kas mūs pārsteidz, ir tīrā un mirdzošā liriskā tenora (*spinto*) balsis, plūstoša bez piepūles, brīvi un ar skaidru dikciju. Dziedājuma stils ir izteikti itālisks, bet bez raudulīgiem pārspīlējumiem un intonātivās netīrības. Reizēm J. Zābera dziedājums atgādina jaunā Džuzepe di Stefano balsi, – vai tā nav vislabākā rekomendācija! Dziedātājs ir pilnīgi gatavs pārvarēt iedziedāto āriju visdažādākās mūzikālās grūtības un izpilda tās apbrīnojami. Ja nebūtu šīs plates, mēs nekad nebūtu uzzinājuši, ka šāds lieliski apdāvināts mākslinieks vispār dzīvojis." Toreiz arī Vācijā dzīvojošais komponists, dziedonis un diriģents Longins Apkalns žurnālā *Treji Vārti* publicējis pamatīgu šīs skaņuplates vērtējumu, skumstot, ka neko vairāk no Zābera vairs nedzirdēsim. 21. gadsimtā vairums latviešu tautas "gaišā ģēnija" ieskaņojumu izdoti diskos, un vai ik gadu Zāberu dzimtas mājās Vecajā Ceplī ar koncertu tiek dota iespēja kavēties atmiņās par traģiski īsu mūžu dzīvojošo dziedātāju ar sauli balsi.

SALLIJA
BENFELDE

Pēc prezidenta vēlēšanām, kuru rezultāti acīmredzami tika falsificēti, jau otro nedēļu Baltkrievijā notiek plašākie protesti valsts vēsturē. Aizvadītajā nedēļā baltkrievi sastapās arī ar jaunākajos laikos nekad nepieredzētu nežēlīgu izrēķināšanos ar miermīlīgajiem protestētājiem un cilvēkiem, kuri devās savās ikdienas gaitās. Tomēr protesti paplašinājās, sākās streiki, un baltkrievi pieprasa jaunas, atklātas un godīgas vēlēšanas. "Ej prom! Tu esi atlaists!", skandē cilvēki protesta gājienos. Un Aleksandrs Lukašenko, kuŗš valdījis Baltkrievijā jau 26 gadus un atkal pats sevi iecēlis prezidenta krēslā, atbild: "Kamēr jūs mani nebūsiat nogalinājuši, citu vēlēšanu nebūs." Šajā numurā ne tikai plašāks notikumu apskats, meklējot atbildi uz jautājumu: kas notiks tālāk un vai Putins iejauksies, lai īstenotu savu sapni – iekļaut Baltkrieviju Krievijas Federācijas sastāvā.

Mazliet vēstures

Baltkrievijas Tautas Republika bija pirmā baltkrievu neatkarīgā valsts, kas pastāvēja no 1918. gada 25. marta līdz 1919. gada 5. janvārim. Valsts beidza pastāvēt, kad galvaspilsētu Minsku ieņēma Padomju Krievijas karaspēks un izveidoja Baltkrievijas Sociālistisko Padomju Republiku. Valsts ģerbonis bija no Lietuvas lielkņazistes jeb Lietuvas dižkunigaitijas laikiem. Valsts baltsarkanbaltais karogs tika veidots, balstoties uz ģerboņa sarkano un balto krāsu, leģendas vēsta, ka tās ir asinis sniegā, kas savukārt atgādina par 13. gs. cīņām ar ienaidniekiem. Pēc Baltkrievijas Republikas neatkarības pasludināšanas 1991. gadā, tā izmantoja šos simbolus, līdz autoritārā prezidenta Aleksandra Lukašenko varas laikā no tiem atteicās, atsākot izmantot arī ar Baltkrievijas PSR saistīto simboliku.

Jāpiebilst, ka protestētāji izmanto baltsarkanbalto karogu un viņu apģērbā ir baltsarkanbaltie akcenti. Daudzi tērpjas baltā, ar sarkanu lakatiņu, šalli vai tautiskiem ornamentiem sarkanā krāsā.

Aleksandrs Lukašenko ir dienējis PSRS VDK Robežsardzes karaspēkā, pēc tam bija komjau-natnes sekretārs Mogiļevas pārtikas tirdzniecības pārvaldē. 1979. gadā kļuva par PSKP biedru, bija Padomju armijas tanku rotas *politruks* jeb politiskais vadītājs, vēlāk kolchoza priekšsēdētāja vietnieks un partijas komitejas sekretārs. 1990. gadā viņu ievēlēja par Baltkrievijas PSR Augstākās padomes deputātu. Vienu gadu vadīja Baltkrievijas Augstākās padomes komisiju cīņai ar korupciju. 1994. gadā Lukašenko ievēlēja par Baltkrievijas prezidentu. 1996. gada vasarā Baltkrievijas parlaments pieņēma petīciju, kas prasīja atstādināt Lukašenko par konstitūcijas pārkāpšanu. 1996. gada 26. novembrī Lukašenko sasauca tautas referendumu, lai pagari-

nātu savu ievēlēšanas termiņu, kā arī dotu viņam tiesības atlaist parlamentu. Pēc Lukašenko pasludinātajiem rezultātiem 70,5% balsotāju esot atbalstījuši priekšlikumus, kaut arī referendumā norise tika plaši apstrīdēta. Tūlīt pēc tam parlaments tika atlaists, policija ieņēma parlamenta ēku un arestēja 89 no 110 deputātiem. Pieņēma jaunu parlamentu ar 110 Lukašenko izvēlētiem deputātiem. Arī visu pārējo vēlēšanu rezultāti ir tikuši apšaubīti. Opozicionāri un tie, kuŗi pie-teicās kandidēt prezidenta vēlēšanās un bija Lukašenko netikami, tika arestēti, nokļuva cietumā un pēc atbrīvošanas lielāko tiesu bija spiesti emigrēt. Daudzi Lukašenko opozicionāri ir pazuduši bez pēdām, tiek runāts par t.s. "nāves eskadronu", kas nogalina diktātoram netikumus cilvēkus. Lielāki protesti notika 2010. gadā, gan tikai Minskā, bet pēc to apspiešanas cilvēki baidījās kaut ko teikt un darīt – tagad atzīst paši baltkrievi. Jāpiebilst, ka daudzi laukos dzīvojošie un gados vecāki cilvēki, arī pilsētās, kuŗi nezina un nesaprot ekonomikas pamaprincipus un kuŗi lielā mērā joprojām dzīvo kā kolchozā un nekad ne ar ko ārpus Baltkrievijas nav saskārušies, līdz šim ir atbalstījuši Lukašenko.

Lukašenko Baltkrieviju ir izveidojis kā sava veida Padomju Savienības rezervātu, kuŗā tikuši saglabāti gandrīz visi valsts uzņēmumi, no kuŗiem tikai vienas rūpnīcas prece tiešām tiek pieprasīta ārzemēs un nes peļņu valūtā. Pārējās tiek maksīgi uzturētas, un Baltkrievijas ekonomika daļēji balstās uz Krieviju un tās piedāvātajām lētajām gāzes un degvielas cenām. Citiem vārdiem sakot, Baltkrievija tikai daļēji ir neatkarīga valsts, jo tās maksīgi uzturēta ekonomika kļūst aizvien vajāka, tai ir arī politiskas saites ar Krieviju, bet par to tālāk rakstā.

9. augusta vēlēšanas un opozīcija

Arī šogad opozicionāri tika arestēti, Lukašenko netikumie potenciālie kandidāti netika reģistrēti. Apcietināts tika arī Sergejs Tichanovskis, un viņa sieva Svetlana Tichanovska nolēma kandidēt viņa vietā. Acīmredzot diktators Lukašenko neuzskatīja, ka sieviete var ar viņu konkurēt, un Tichanovska tika apstiprināta kā prezidenta amata kandidāte.

Vēlēšanu dienā uz iecirkņiem devās neparasti daudz cilvēku, bet ticamu skaitli grūti nosaukt, oficiālie dati ir, ka piedalījušies 79 procenti vēletāju. Vēlēšanu novērotājus neielaida iecirkņos, viņi atradās uz ielas pie iecirkņiem un tur centās saskatīt, cik cilvēku ieradušies. Vēlēšanu iecirkņu darbs ārvalstīs lielākoties tika organizēts tā, lai apkalpotu pēc iespējas mazāk cilvēku. Latvijā gan vēlēšanu komisija izturējās saprotošāk, darbs tika organizēts tā, ka visi, kuŗi to gribēja, varēja nobalsot arī, novērotāji nesēdēja uz ielas. Ir

zināmi arī Latvijā esošā vēlēšanu iecirkņa rezultāti: par opozīcijā esošo Svetlanu Tichanovsku nobalsojuši 66,5 procenti, bet par Aleksandru Lukašenko – 28,9 procenti

Protesti un izrēķināšanās

Jau vēlēšanu vakarā Minskā un citur valstī tika izvietoti lieli policijas spēki, gatavojoties iespējamām nekārtībām. Vēlēšanu dienā arī tika ziņots par problēmām ar tīmekli – tas bija vai nu lēns vai nebija vispār.

Pirmdienā tika paziņots, ka Lukašenko saņēmis 80,23 procentus, bet Tichanovska – 9,9 procentus balsu. Nedēļā pēc vēlēšanām kļuva zināms par rezultātu viltošanu, daudzas vēlēšanu komisijas atzinās, ka rezultāti bijuši pavisam citi, bet nodoti tādi skaitļi, kādi bijuši vajadzīgi. Vakara opozīcijas atbalstītāju grupas pulcējās Minskas centrā. Bruņotas milicijas un armijas specvienības, arī specvienības cīņai ar terorismu OMON bloķēja centrālos laukumus un ielas, izkļiedēja protestētājus un daudzus no tiem aizturēja. Tika izmantoti ūdensmetēji, gumijas lodes, trokšņa granātas. Daudzi guva traumas, viens cilvēks tika nogalināts. Otrdien pret protestētājiem, kuŗi vakarā ielās izgāja ne tikai Minskā un bija miermīlīgi, sākās īsts karš. Cilvēki tika nežēlīgi sisti, spārdīti ar kājām, pēc tam aizturēti. Trešdien Baltkrievijā jau notika īsts karš pret tautu, uz ielām ķēra, sita, spārdīja un aizturēja jebkuŗu un jebkuŗā vietā – pusaudžus, sievietes, gados vecākus cilvēkus, arī tos, kuŗi no darba devās uz mājām, gāja iepirkties vai pastaigājās. Tīmeklis tika bloķēts. Specvienības īpaši vērsās pret žurnālistiem, tika aizturēti arī ārvalstu pilsoņi, ja vien tie neatradās telpās. Interneta un dažu ārvalstu TV kanālos tomēr varēja sekot varas sarīkotajai asinspirtij, jo tika izmantota neatkarīga platforma *Telegram*, kuŗai ir aizsardzība pret bloķēšanu un kuŗa, kaut ar pārtraukumiem, tomēr strādāja. Protesti un izrēķināšanās turpinājās arī ceturtdien. Specvienības sāka šaut pa namu balkoniem, uz kuŗiem stāvēja cilvēki, vīri civilā ķēra cilvēkus namu pagalmos... Patiesībā trūkst vārdu, lai aprakstītu to, kas notika četrās dienās Baltkrievijā un ko varēja vērot ne jau oficiālajos TV kanālos, bet dažās tiešraidēs.

Minskā tika aizturēti un visas aizturēšanas šausmas pieredzēja arī divi Latvijas valstspiederīgie, kuŗi uz Baltkrieviju bija aizbraukuši biznesa darīšanās. Viņus izglāba tas, ka kamerā bija arī par kriminālpārkāpumu aizturēts vīrietis, kuŗu atbrīvoja un kuŗam viņi iedeva zīmīti ar telefona numuru, uz kuŗu piezvanīt mātēi uz Latviju. Māte sazinājās ar Ārlietu ministriju, un tā izdevās panākt atbrīvošanu.

Skarbajās protesta dienās bija daudz brīvprātīgo, kuŗi nesa protestētājiem ūdeni, maizītes, bija medikļi, kuŗi sniedza pirmo palīdzību. Bija cilvēki, kuŗi piedā-

vāja bez maksas aizvest atbrīvotos uz mājām. Savstarpējā atbalsta un palīdzības gaisotne lika atcerēties Atmodas laiku un barikādes Latvijā.

Svetlana Tichanovska pašlaik atrodas Lietuvā. Pirmdien, 10. augustā, viņa Minskā devās uz Centrālo vēlēšanu komisiju, lai iesniegtu protestu pret oficiāli izsludinātajiem vēlēšanu rezultātiem un pieprasītu balsu pārskaitīšanu. Tad vairs nebija sa-zvanāma un pazuda uz stundām četrām. Pēc tam viņa izsiņā savai preses sekretārei paziņoja, ka viss ir kārtībā un viņa domā, ko darīt. Nākamajā rītā Lietuvas ārlietu ministrs paziņoja, ka Tichanovska atrodas Lietuvā. Drīz pēc tam parādījās video ieraksts, kuŗā Tichanovska sacīja, ka nevienam nenovēl tādu izvēli, kāda bijusis jāzudara viņai un ka bērnu dzīvības ir svarīgākas par visu. Mazliet vēlāk oficiālā Baltkrievija izplatīja citu ierakstu, kuŗā Tichanovska no lapiņas, acis nepaceļot, lasa tekstu, ka prezidents ir ievēlēts un ka viņa aicina pārtraukt protestus. Noslaidrojās, ka vēlēšanu komisijā viņu jau sagaidījuši VDK pārstāvji, ar kuŗiem bez lieciniekiem un advokāta Tichanovska bijusi kopā stundas trīs, četras. Pēc tam ticis veikts ieraksts, un VDK darbinieku pavadībā viņa tikusi aizvesta līdz Lietuvas robežai. Kļuva skaidrs, ka viņai ticis draudēts ar vīra, kuŗš joprojām ir apcietinājuma un, iespējams, arī viņas nogalināšanu, bērniem paliekt bāreņiem. Bērnu jau agrāk Tichanovska bija aizsūtījusi prom no Baltkrievijas, un šobrīd viņa Lietuvā ir kopā ar viņiem.

Piektdien Baltkrievijas vara pēkšņi paziņoja, ka pret protestētājiem vairs netiks vēsta vardarbība un aizturētie tiks atbrīvoti. Tīmeklis kļuva pieejams vēl dienu pirms tam. Protesti piektdien kļuva vēl lielāki, tajos piedalījās desmitiem tūkstoši cilvēku visā Baltkrievijā.

Pašreizējā situācija

Pēc oficiālajiem datiem, četrās protesta dienās tika aizturēti aptuveni 7000 cilvēku. Dažādas sabiedriskās organizācijas lēš, ka aizturēto skaits varētu būt līdz pat 10 000. Vara apgalvo, ka atbrīvoti jau ir ap 5000, bet patiesībā tā īsti aizturēto sarakstu nav, aptuveni 100 cilvēku ir pazuduši bez vēsts, jo ne īslaicīgās aizturēšanas izolatoros un cietumos šo cilvēku nav. Atbrīvotie stāsta par šausmām, ko nācies piedzīvot – kamerās, kas domātas 4-5 cilvēkiem atradās 30-40 cilvēku, trūka gaisa, ēdiens netika dots, ar padzerties nevarēja. Bija izolatori, kuŗos cilvēkiem lika izģērbties un kailiem nakti pavadīt uz ceļiem ārā uz betona. Nekāda medicīniskā palīdzība netika sniegta, daudzi ir sakropļoti, atrodas slimnīcās. Vara ir atzinusi, ka ir vēl viens bojā gājušais. Lukašenko joprojām apgalvo, ka ielās bijuši tikai cilvēki ar nopietnu kriminālo pagātņi, narkomāni, dzērāji, sliņķi, kas negrib strādāt un kuŗiem ārzem-

ju aģenti maksājuši par protestēšanu. Daudzi izolatoros un cietumā esot uzbrukuši milicijai un specvienībām un viņiem nācies aiztāvēties, jo viņiem taču ir ģimenes un bērni, kuŗiem vajag tēvu... Video ierakstos var redzēt un dzirdēt, ko stāsta, piemēram, atbrīvotās meitenes – arī viņas tikušas sistas, draudēts ar izvarošanu, likts parakstīt protokolus, kuŗos rakstīts, ka viņas ir terorists. Jāpiebilst, ka to visu redzēju tiešraidēs, kas notika pie izolatoriem, no kuŗiem cilvēkus izlaida. To redzēt un dzirdēt bija ļoti smagi, grūti bija noticēt, ka tas notiek 21. gadsimta Eiropā.

Sestdien Baltkrievijā notika plaši Brīvības gājieni, pēc aptuveni aprēķiniem, Minskā vien tajos piedalījās ap 300 tūkstošiem cilvēku. Svētdien gājieni turpinājās, tajos gāja ģimenes ar bērniem, cilvēkiem rokās bija balti baloni, ziedi, viņi bija smaidoši un priecīgi, skandēja: "Ej prom! Mēs tevi atļaidām! Brīvas vēlēšanas! Pret vardarbību!" u. c.

Tichanovska ir kļuvusi par protestu lideri attālināti. Viņa nav solījusi strādāt kā prezidente, bet solīja nodrošināt jaunas, brīvas un godīgas vēlēšanas. Baltkrievijā nav ne "par", ne "pret" Eiropu vai Krieviju, viņi ir par brīvību un godīgu varu savā zemē.

Pirmdien, 17. augustā, visā Baltkrievijā turpinājās solidaritātes gājieni, sākās ļoti apjomīgi streiki. Lukašenko tikās ar pāris rūpnīcu strādniekiem, kuŗi viņu izsvilpa un aicināja doties prom. Protestētāju pusē ir pārgājuši oficiālo TV kanālu žurnālisti, to dara arī valsts iestāžu darbinieki. Lukašenko balstās uz miliciju, armiju un OMON vienībām, vairākkārt ir sazvanījis ar Putinu, kuŗš solījis viņam atbalstu.

Atšķirībā no Rietumu valstu vadītājiem, Putins Lukašenko apseveica ar uzvaru prezidenta vēlēšanās. Balstoties uz vairākiem fotouzņēmumiem, kas publicēti sociālajos tīklos, pētnieciskās žurnālistikas organizācija *Conflict Intelligence Team* konstatējusi, ka Baltkrievijas robežas virzienā dodas nemarkētas Krievijas Nacionālās gvardes smagās mašīnas. Savukārt Lukašenko 15. augustā lika pārvietot desantniekus no Baltkrievijas robežas ar Krieviju uz Rietumu robežu pie Suvalkiem.

Ir skaidrs, ka Lukašenko vara, visticamāk, tuvojas beigām, jautājumi ir tikai, kā viņa aiziešana notiks un kāda būs Putina loma un rīcība.

Ir iespējams jebkāds scenārijs, arī Baltkrievijas pievienošana Krievijai, un līdz ar to Latvijai un Baltijai nedraudzīgās teritorijas izveidošanās tieši aiz robežas.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība "Laiks-BL"

MAF
Mediju atbalsta fonds

SANDRA
BONDAREVSKA

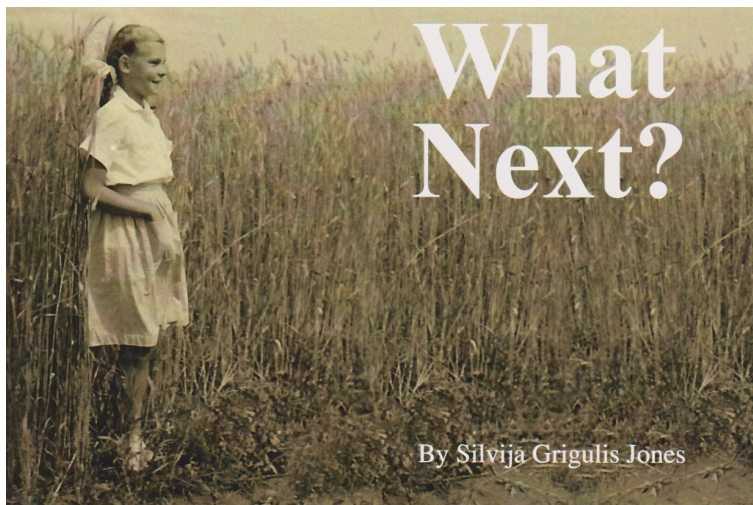
Mazajai Silvijai viss bija OK!

Pavisam drīz pie lasītājiem nonāks Īrijā jau vairāk nekā sešdesmit gadus dzīvojošas latvietes **Silvijas Džonsas Grigules** grāmata **“Un ko nu?”** *Origināli tā ir sarakstīta angļu valodā un izdota Dublinā pirms diviem gadiem, bet tagad ir iztulkota latviski un tiks izdota Rīgā, apgādā Laika grāmata (www.laikagramata.lv). Nākamajā nr. sāksim publicēt tās fragmentu.*

Kad aicināju Silviju pastāstīt, kā tapa viņas grāmata **“What next?”**, Silvija iesaucās: “Es taču neesmu nekāda rakstniece!” Tajā brīdī sapratu, ka mana intervija ar stāstu krājuma autori var arī neizdoties, pat vēl vairāk – tā var vispār nenotikt. Turpināju sarunu, mēģinot neradīt aizdomas, ka viņu intervēju, tāpēc šī noteikti nebūs klasiska saruna, bet drīzāk mūsu sarunas atstāstījums. Droši vien man grāmatas autorei vēlāk būs jāatvainojas, un ļoti ceru, ka Silvija Džonsa Grigule neņems ļaunā šo manu mazo viltību.

Īrijā Silvija nokļuva 1962. gadā, kad mija gredzenus ar īru puisī Hariju Džonsu un no Anglijas pārcēlās uz vīra dzimteni. Viņa ir izaudzinājusi sešus bērnus, un pašreiz viņai ir trīspadsmit mazbērnu. Tagad Silvija ir pensionāre, bet viņas profesija ir skolotāja. Un ne tikai profesija, tas ir arī viņas aicinājums un Dieva dots talants. “Mācīt citus un visu mūsu mācīties pašai”, – šāda ir Silvijas mūža devīze.

“Pēdējā laikā es katru gadu lieku sev apņemties iemācīties kaut ko jaunu. Tā varētu būt, piemēram, kokles spēle vai kas cits. Īrijā ir ļoti daudz dažādu mācību kursu, kas domāti gan pavisam jauniem studentiem, gan tādiem, kam jau sirmi mati. 2016. gadā es sāku apmeklēt Radošās rakstīšanas (*Creative Writing*) kursus un turpināju to darīt arī 2017. gadā. Vienā no pirmajām mācību stundām skolotāja sacīja, ka vispirms mums jāizvēlas, kam tieši gribam rakstīt. Pieaugušajiem vai bērniem? Sievietēm vai vīriešiem? Kādas noteiktas profesijas cilvēkiem? Kam? Es saviem stāstiem izvēlos ļoti konkrētus lasītājus – savus mazbērnus. Nolēmu, ka viņiem jāzina, kā man gājis viņu vecumā. Gribēju izstāstīt, kādas toreiz bija mūsu rotaļas, kā mēs draudzējāmies un ķildojāmies, kādas palaidības darījām, par ko brīnījāmies, ko nesapratām, par ko skumām un par ko priecājāmies. Tad vienā no mācību stundām mums uzdeva mājasdarbu – katram bija jāuzraksta neliels stāstiņš un nākošajā dienā tas jānolasa priekšā citiem. Vēlu vakarā apsēdos pie galda un pildīju savu mājasdarbu. Pēc nodarbības skolotāja man pienāca klāt un mudināja, lai rakstu vēl. Viņai manis rakstītais šķita interesants, un viņai liekoties, ka te varētu sanākt grāmata. Toreiz es to neņēmu visai nopietni, bet, paturot prātā savu lasītāju vecumu, zināšanas par Latviju un notikumiem Eiropā pirms 70 gadiem, tomēr ķēros atkal pie rakstīšanas. Tā nu galu galā tapa šie stāsti.”

Īstenībā Silvija savus stāstus sauc par skribelējumiem, jo nolūka izdot grāmatu viņai sākumā patiešām neesot bijis, turklāt viss jau esot bijis ar roku rakstīts, nevis datorā, kā šādā gadījumā nepieciešams. Te noteikti jāpieņem, ka Silvijai nu itin nemaz nepatīk ņemties ar datoru, un viņa to ieslēdz tikai galējas nepieciešamības gadījumā. “Tik vien kā acu bojāšana,” viņa saka. Vēlāk, kad sācies pavisam nopietns darbs ar izdevniecības redaktoriem un prasība bijusi darbus iesniegt datorrakstā, Silvija aicinājusi palīgā jaunu latviešu studentu Madaru Egli, kas šo tehnisko darbu arī godam novedusi līdz galam.

“Bez viņas es to noteikti nebūtu paveikusi. Liels paldies Madarai, kurai droši vien viegli negāja, lai atšifrētu manu nekārtīgo rokrakstu!” tā saka pati sirmā autore.

Vedīnu Silviju dalīties ar to, ko tad viņa gribējusi saviem mazbērniem pastāstīt? Vai to, cik skaudrs ir bijis kara laiks un vēlāk bēgļu gaitas kara izpostītajā Vācijā? Vai varbūt to, kā šo nebūt ne vieglo laiku izdzīvo vien deviņus desmit gadus veca meitene?

“Nē, nē! Nepavisam ne,” kategoriski iebilst Silvija. “Es vienkārši gribēju, lai viņi zina, ka arī es reiz

esmu bijusi maza meitene, kas sastrādājusi ne vienu vien palaidnību, ka esmu bijusi tāds pats normāls bērns, kādi viņi ir pašlaik. Nu, protams, tas notika citā laikā un citos apstākļos, bet bērns jau ir bērns jebkurš apstākļos. Un vēl es gribēju viņiem izstāstīt arī to, ko viņi nezina un nevar pat iztēloties, jo dzimuši un auguši Īrijā. Piemēram, ka istabā var sasalt norasojuši logi un uz rūtīm veidoties ledus, ka sniegs ziemā nav nekas neparasts. Bet par kara šausmām nūdien ne, un grāmatā jau šo šausmu nemaz nav,” skaidro Silvija.

“Grāmatas latviskā versijā noteikti jāņem laukā stāsts par to, kā Vācijas bēgļu nometnē gāju uz bibliotēku un lasīju Blumaņa noveli “Nāves ēnā”. Latvijas bērniem tas, ka ziemā aizsalst jūras līcis, ka uz tā var atrasties pat ragavās iejūgts zirgs un krietns pulciņš vīru, protams, nav nekas sevišķs, bet savā grāmatā angļu valodā es to ieviju. Maniem mazbērniem tas šķita kaut kas nedzirdēts un ļoti neparasts,” stāsta Silvija Džonsa.

Tāpat kā Silvijas mazbērniem tagad, viņai pašai reiz bija divas bezgala mīlas vecmāmiņas, kuņas viņa reizēm klausīja un reizēm ne. Viņa gāja skolā un deviņu

gadu vecumā baznīcā saņēma pirmo komūniju. Vēlāk, bēgļu gaitu laikā, mazajai Silvijai bieži nācās pāriet no vienas skolas un citu, līdz ar to mainījās arī skolotāji, draugi un pat mācību valoda. Viņa strīdējās ar saviem jaunākajiem brāļiem, mīlēja tēti un mammu un dažkārt lika saviem vecākiem arī raizēties. Un kā gan iztikt bez pirmās milestības un pirmā randiņa...

“Bet tas laiks man, bērnam, bija jauks, pārsteigumu un atklājumu pilns. Ne reizi vien uzlidojumu laikā apkārt krita un sprāga bumbas, bet man nebija bail nomirt, jo savā bērna prātā biju pārliecināta, ka tad nonāksu paradīzē un tur noteikti būs jauki,” atceras Silvija un piemetina, ka arī tagad viņai nav bail no nāves.

Turpinot par to, kā tika izdota grāmata Dublinā, Silvija stāsta, ka priekšlikums nācis no izdevniecības “SilverThread”, kas specializējusies tieši memuārliteratūras žanrā. Redaktore viņu uzrunājušas, un Silvija piekritusi. Visā tālākajā procesā pati vairs daudz neesot piedalījusies, vienīgi sameklējusi un izdevējam aizsūtījusi fotogrāfijas, kas viņai likušās piemērotas un atbilstošas sarakstītajiem tekstiem.

Grāmatas “What next?” atvēršanas svētkos Dublinā 2018. gada 18. jūlijā apsveikt Silviju Džonsu bija ieradusies visa viņas lielā ģimene – visi seši bērni ar znotiem un vedeklām un pulciņu mazbērniem. Radnieki starpā arī brālis Viktors Grigulis, kas par godu Silvijai uz Dublinu bija speciāli atbraucis no Lielbritānijas. Zālē pulcējās Silvijas īru draugi un, protams, daudzi jo daudzi latvieši Īrijā, kas tur ieradusies pēc Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā. Grāmatas atvēršanas svētkus atklāja Latvijas vēstnieks Īrijā Jānis Silis.

“Man ir liels gods šeit piedalīties. Tā nav tikai grāmata ģime-

nei, tā ir grāmata Latvijai,” pieminot, ka 2018. gadā mūsu dzimtene svinēja savu simto dzimšanas dienu, toreiz sacīja vēstnieks.

Apsveikumiem mijoties ar priekšnesumiem, Silvijas atmiņu stāstus svinīgā vakara gaitā lasīja ne tikai pati autore, bet arī tie, kuņiem grāmata domāta – viņas mazdēls Konrāds Džonss, bet visu mazbērnu vārdā par vecmāmiņas veikumu mīļus pateicības vārdus autorei sacīja mazmeita Sallija.

Vaicāta, kādas toreiz bija pašas Silvijas izjūtas, viņa atzīstas: “Es nevarēju noticēt savām acīm, ka no šāda – nekāda pensionāres atmiņu stāsta ir sanākusi grāmata. Man gribējās tam noticēt, bet es nevarēju tam noticēt! Grāmatas atvēršanas svētkos tās izjūtas bija vēl divainākas, tādas nereālas, it kā tas nemaz nenotiktu ar mani, līdzīgi kā kāzās, kad pats precies. Tajā dienā tu esi laimīgs, bet pēc tam lāgā neatceries, kas un kā īsti notika.”

“Un visu laiku bija sajūta, ka apsveicēji ar saviem komplimentiem pārspilē. Sak’, šai vecajai tantiņai jāuzsmērē medu, lai labi jūtas. Un kas tad tajos stāstos tāds īpašs ir? Nedarbi! Tur nekā cita nav,” pus’ pa jokam, pus’ pa nopietnam peticībā piebilst Silvija.

Tagad, kad grāmata ir iztulkota latviski un jau pavisam drīz būs vākos un nonāks pie latviešu lasītājiem, prasū, kā autore Silvija Džonsa Grigule jūtas tagad?

“Uz mata tāpat kā toreiz, kad tapa grāmata angļu valodā. Šoreiz tikai satraukums lielāks un rūpīgāk viss jāpārlasa un jāpārskata. Tagad jau to lasis latvieši, kas labi zina visus manis pieminētos faktus un vietas,” ar atbildību balsi saka Silvija, bet redzu, ka viņas acis smaida un sirmā kundze ar satraukumu gaida gala rezultātu vākos.

Ar to arī stāstu par Silviju Griguli Džonsu un viņas grāmatas tapšanu varētu beigt, taču man vēl jāpastāta kāda īpaša sakritība, kas iespējams nemaz nav sakritība. Grāmatas tulkošanas procesa laikā vissarežģītāk bija izvēlēties atbilstošu grāmatas nosaukumu. Vairāku nozīmju bagātais angļu valodas nosaukums “What next?” nav pārliedzams “viens pret vienu” latviski. Pēc garām pārrunām Silvija piekrita, ka latviski tas varētu būt – “Un ko nu?” Šis jautājums vienlaikus būtu saprotams kā “ko gan tagad iesākt?”, kas būtu piemērots grāmatā aprakstītajiem apmulsuma un neziņas brīžiem; “kurp tālāk doties?”, kad bēgļu gaitu laikā stāvi krustcelēs un nav skaidrs, kurp ceļš tevi aizvedīs; “ko ar tevi tagad lai darām?”, ja bērns sastrādājis blēņas un, pēc loģikas, vajadzētu sekot sodam vai vismaz rājienam. Papildus visām šīm nozīmēm Silvija pamanīja, ka grāmatas nosaukumā ir paslēpusies arī atbilde uz virsrakstā uzdoto jautājumu. Ja “Un ko nu?” vārdus lasa otrādi, proti, no beigām uz sākumu, tad sanāk – “Un OK, nu!” Un tieši tā arī ir un bija! Gan sirmajai Silvijai tagad, gan mazajai Silvijai toreiz viss bija OK!

Virsleitnants Juris Ulmanis: “Ja esi karavīrs vai zemessargs, tad dzīves jēga kļūst ļoti skaidra”

Virsleitnants Juris Ulmanis ir daudzpusīga personība – uzņēmējs, profesors, vieslektors vairākās augstskolās Latvijā un ārvalstīs, polārpētnieks un alpinists, kā arī vairāku publikāciju un grāmatu autors. Šajā sarunā galvenais uzsvars tiek likts uz viņa piederību Zemessardzes lielajai ģimenei, jo jau piecus gadus viņš ir arī zemessargs un darbojas Zemessardzes Zinātnes, pētniecības un inovāciju ieviešanas centrā.

Sarunas sākumā viņš portālam *Sargs.lv* atklāj, ka pirms pandēmijas bijis plāns braukt uz Himalajiem, bet tas izjucis. Kalnos J. Ulmanis kāpj kopš 1996. gada kopā ar slavenajiem Latvijas alpinistiem Teodoru Ķirsi un Imanu Zaulu, kuŗi bija pirmie latvieši, kas 1995. gada 14. maijā pasaules augstākajā virsotnē Everestā pacēla Latvijas karogu. “Kopā esam kāpuši katrā kontinenta augstākajā kalnā, izņēmums gan ir Āzija, pārējos kontinentos esmu,” saka Juris Ulmanis. Starp citu, viņš bieži atsaucas uz Imanu Zaulu kā zemessargu, jo kopīgajās ekspedīcijās viņš bieži teicis, ka esot jāpaspēj atpakaļ uz Zemessardzes mācībām.

Juris Ulmanis dzimis un audzis Ņujorkā, ASV, latviešu ģimenē, tāpēc bērnībā apmeklējis arī latviešu skolas. Daudzus gadus strādājis starptautiskā telekomunikāciju uzņēmumā, atbildot par sakaru un šifrēšanas jeb kriptoloģijas tehnoloģijām. Deviņdesmito gadu sākumā tieši darbs viņu atvedis uz Latviju.

2009. gadā Juris ar slēpēm šķērsoja Grenlandi pāri skarbarajam un reizē skaistajam 600 kilometru garajam ledus tuksnesim, kas izmainīja Juŗa pasaules skatījumu un, atgriezies no savas pirmās polārās ekspedīcijas, sarakstīja grāmatu “Uz Grenlandi pēc pērlēm”. J. Ulmanis arī uzrakstījis “Manu kalnu atklāsmes grāmatu”.

Jautāts, kad izlēma iestāties Zemessardzē, virsleitnants Ulmanis, tāpat kā daudzi citi *Sargs.lv* intervētie zemessargi, atklāj – pagriezienu punkts domāšanā bijis laiks, kad Krievija anektēja Krimu. Arī viņš, valsts svētkos ejot pa 11. novembra krastmalu un apkārt redzot daudz Latvijas karodziņus, uzdevis sev jautājumu: “Vai es esmu īsts Latvijas patriots, un kā es to apliecinu?” Un kā atbilde nācis lēmums stāties Zemessardzē. “Tagad domāju – mans vectēvs bija kapteinis Latvijas armijā, un viņš bija viens no tiem latviešu virsniekiem, kuŗš no Litenes tika izsūtīts uz Sibīriju. Otrs vectēvs savukārt bija cara armijā. Mans tēvs bija ASV armijā, kur viņu iesauca kā bēgli, jo tā viņš varēja saņemt pilsonību. Tagad saprotu, ka tas patiesībā ir manās genās.”

Stāstot par pamatapmācības laiku lauka nometnē Valmierā, viņš īpaši atceras savus dienesta biedrus un izcilos instruktorus. J. Ulmanis arī pabeidzis virsnieku kursus, iegūstot virsleitnanta pakāpi.

“Zemessardzē visus vieno kopīgs mērķis – par Latviju! Zemessargi nekad nenonievās Latviju, pat, ja kaut kas nepatīk. Tā vietā, lai sūkstītos, viņi domās, kā sniegt savu devumu, lai situāciju uzlabotu. To novēroju arī savā vienībā. Zemessardzē jūtu, ka esmu starp savējiem.”

Dienesta sākumā viņš pievienojies Zemessardzes Kiberaizsardzības vienībai un satīcis domubiedru, nu jau kādu laiku arī dienesta biedru kapteini Juri Ķiploku. Abi sprieduši, kā uzlabot zemessargu dienestu, konsultējās ar nozares atbildīgajiem un ekspertiem, un secinājuši, ka trūkst nakts redzamības ekipējuma, jo nopietnākās kaujas taču mēdz notikt naktīs. Tā 2015. gadā radās kustība “Zemessargam”, kas vēlāk pārtapa sabiedriskā labuma fondā *Zemessargam.lv* ar mērķi – savākt līdzekļus speciālu nakts brīļļu iegādei. Divu kampaņu laikā sabiedrība kopumā saziedoja vairāk nekā 75 000 eiro, kam pateicoties iegādātas šādas iekārtas: 12 termālie tēmekļi, 12 nakts redzamības iekārtas un deviņas termokameras. Viena daļa nonāca Zemessardzes Mācību centrā Dobelē, kur zināšanas apgūst zemessargu jaunākais komandējošais sastāvs un speciālisti. Taču ierīces tiek izmantotas arī citu vienību mācībās. Savukārt par otrajā kampaņā saziedotajiem līdzekļiem iegādātas ierīces nonāca Zemessardzes 4. Kurzemes brigādes rīcībā.

“Šodien aktuāla ir visaptverošas valsts aizsardzības ieviešana, kad valsts aizsardzībā iesaistās visa sabiedrība. Tolaik, vācot līdzekļus šim nakts redzamības iekārtām, mēs savā ziņā bijām priekšā šai domai, jo uzrunājām lielu sabiedrības daļu, īpaši ārzemju latviešus, kuŗi vienmēr aktīvi grib iesaistīties jautājumos, kas skar Latvijas valsts aizsardzību un dalību NATO,” saka Juris Ulmanis.

Brīvprātīgais darbs fondā noticis paralēli dienestam Zemessardzē, un tajā laikā arī tika veidots Zemessardzes Zinātnes, pētniecības un inovāciju ieviešanas centrs, kuŗā tad šobrīd dien virsleitnants Ulmanis un kuŗu vada viņa draugs kapteinis Ķiploks.

“Jāuzsver, ka kustībā iesaistījās liels skaits sabiedrības pārstāvju, gan tieši ziedojot, gan atbalstot citā veidā. Īpaši vienmēr pateicamies kustības dalībniekiem, kuŗi palīdzēja kampaņas sekmīgā norisē. Tie bija gan Zemessardzē un

NBS svarīgiem projektiem, piemēram, jaunās paaudzes karadarbības ieroču, tai skaitā dronu spietu integrēšanu bruņotajos spēkos, kā arī mākslīgā intelekta izpētes jautājumiem. Tiek domāts arī, kā nākotnē attīstīt militārās medicīnas jomu, piemēram, transportējot ievainotos pacientus. Uzmanība tiek pievērsta arī digitalās vides jautājumiem.

“Centrā esam 15 zemessargizinatnieki, no tiem pieci ar zinātņu doktora gradu, citi vēl ceļā uz to. Savā ziņā esam Zemessardzes un NBS intelektuālais kods.”

Civilajā dzīvē Juris Ulmanis ir arī vieslektors un lasa lekcijas par krīzes vadību, starpkultūru komunikāciju, kā arī digitalajā marketingā, uzņēmējdarbībā vairākās universitātēs gan Latvijā, gan ārpus tās, piemēram, Lietuvā, Polijā un Vācijā. Juris: “Ļoti labi, ka nesen Latvijā tika prezentēts Aizsardzības ministrijas izstrādātais buklets “Kā rīkoties krīzes gadījumā”, jo cilvēkiem jābūt gataviem dažādiem potenciāliem apdraudējumiem. Vai Latvijas sabiedrība šobrīd ir noturīga pret krīzēm? Mans personīgais viedo-

J. Ulmanis, I. Zauls un T. Ķīrsis Makinlija kalnā, ASV

stu Zemessardzes attīstībā. Tādā vai citādā formā darbs notiek arī tagad un tiks turpināts. Saku paldies visiem, kuŗi iesaistījās un atbalstīja Zemessargu kustību!”

Izrādās, virsleitnants Ulmanis ir viens no tiem pieciem zinātniekiem, kuŗi sadarbībā ar citiem dienesta speciālistiem strādāja pie Nacionālo bruņoto spēku formātpērtapa jaunā kamuflāžas zīmējuma *WoodLatPat*.

Tāpat centra zemessargizinatnieki strādā pie daudziem citiem

klis – ne pilnībā, jo cilvēka dabā ir norobežoties no negatīvā. Vairums līdz šim dzīvoja diezgan pārticīgi – pelnot naudu, tērējot to izklaidēm un ārzemju ceļojumiem, nemaz neaizdomājoties, ka Latvijai blakus ir kāda liela ne-labvēlīgi noskaņota kaimiņvalsts, kas visu laiku “potē” dezinformāciju un melus, tāpēc jābūt psiholoģiski noturīgiem.”

Tagad, kad fonds *zemessargam.lv* vairs nevāc līdzekļus nakts redzamības ierīcēm, tas vairāk pilda sa-

biedrības izglītošanas funkciju un pamanāms arī sociālajā vietnē *Facebook*, atspoguļojot aizsardzības nozares aktualitātes Latvijā un pasaulē. Ar fonda palīdzību iecerēts aktualizēt tematu par mediju kritisku lietošanu jeb medijpratību. “Nav vienas maģiskas formulas, ko ieteikt cilvēkiem. Mediju saturs jāpatērē gudri un kritiski. Vienmēr jāskatās, cik uzticams ir avots, kas ziņas publicē. Jebko lasot, jāpieslēdz veselais saprāts!”

Juris arī bieži raksta komentārus slejas par aktualitātēm aizsardzības jomā, par nacionālajiem bruņotajiem spēkiem un Zemessardzi. “Mans pirmais raksts laikrakstam *Latvijas Avīze* bija diezgan provocējošs, acinot sievietes ne-tikties ar tiem vīriešiem, kuŗi nav Zemessardzē. Tas sabiedrībā izraisīja lielu diskusiju, kas arī bija vajadzīgs, jo zemessargi manam uzstādījumam piekrita, savukārt tie, kuŗi nebija, sākumā apvainojās un vēlāk varbūt aizdomājās, ka vajadzētu iestāties. Varbūt arī kāda sieviete mudināja savējo, lai kļūst par zemessargu.” (Juris Ulmanis ir arī mūsu laikraksta autors un *Laika* abonents. – Red.)

Zemessardzē apvieno vairākas paaudzes, sākot ar tikko 18 gadus sasniegušajiem līdz pat vīriem 55+. “Dienests Zemessardzē iemāca disciplīnu, palīdz uzlabot fizisko formu, attīsta vadības prasmes, spēju strādāt komandā. Kāds varbūt satraucas, ka netiks līdz jauna-jiem un nevarēs tik ātri mācībās paskriet pa mežu, bet par to nevajag raizēties. Arī man pašam kādreiz iet mazliet lēnāk...”

Kā filozofiski spriež Juris, ikvienam cilvēkam agrāk vai vēlāk pienāk brīdis, kad viņš sev jautā – kas ir mana dzīves jēga un ko man darīt tālāk? “Ja esi karavīrs vai zemessargs, tad dzīves jēga kļūst ļoti skaidra, – tu aizstāvi savu valsti, un kas var būt cēlāks par šo mērķi? Kad uzvelku formastērpu, jūtos pacīlāts, eju pa ielu, un cilvēki atskatās. Taču tā nebūt nav izrādīšanās, – tas uzliek atbildību, un es saprotu, ko tas nozīmē.” Juris uzskata – par savu valsti un tās aizsardzību atbildība, pirmkārt, jāuzņemas pašiem. “Kā gan vīrietis var ar lepnumu staigāt apkārt, zinot, ka viņš nav Zemessardzē, kamēr NATO kaujas grupas sastāvā ir, piemēram, kanādietis, kuŗš šeit atbraucis un sargā mūsu valsti? Ja es nebūtu Zemessardzē, man būtu mazliet kauns. Uzskatu, ka Latvijas vīriešiem asinis ir tas, ka mums jābūt karavīriem. Zemessardzē nav tikai skriešana ar ieročiem pa mežu, ir dažādas vienības, kuŗās nepieciešama specifiska pieredze, kaut vai Kiberaizsardzības vienība vai manis pārstāvētais Zinātnes, pētniecības un inovāciju ieviešanas centrs, kuŗā arī aicinām jaunus papildspēkus – zinātniekus un pētniekus, kā arī citus speciālistus.”

(Raksts patapināts no portāla *Sargs.lv*)

VALIJA
BERKINA

Jēkabpils 350 gadus ir novadu krustceles

Tāpat kā cilvēkam, arī katrai pilsētai ir savs liktenis un sava misija. Pirms vairāk nekā trim gadsimtiem Daugavas kreisajā krastā ap Salas krogu izveidojās apmetne, kurai 1670. gadā tika piešķirtas pilsētas tiesības. Tā ir vienīgā Latvijā, kura jau 350 gadus nes ievērojamākā Kurzemes un Zemgales hercogistes ekonomiskā uzplaukuma veicinātāja hercoga Jēkaba vārdu.

Ģeografiski tā ir Zemgales un Latgales krustceles, jo līdz ar tiltu pār Daugavu uzcelšanu 1962. gadā tika apvienota Jēkabpils, kas atrodas Zemgalē, ar Krustpili Latgalē.

Lai gan šovasar Jēkabpils 350 gadu jubilejā īpašās situācijas dēļ te neredz lielos tūristu autobusus, netrūkst individuālo ceļotāju, kas savā maršrutā iekļāvuši Latvijā vienīgās dubultpilsētas apmeklējumu. Tāpēc vai katram jēkabpilietim jābūt gatavam kļūt par ziņošu gidu, ja gadījumā tiks pilsētas viesi uzrunāti. Interese par Jēkabpili nav zudusi pat šajos tik neierastajos apstākļos. Iespējams, to pat veicinājis Latvijas Simtgadei veltītais LTV raidījumu cikls "Brīvības ielas Latvijā". Tāpēc bieži vien pēc Jēkabpils Vēstures mūzeja, kas atrodas atjaunotajā Krustpils pilī, apmeklējuma cilvēki dodas pāri Daugavai apskatīt arī Brīvības ielu (iepriekš –

Gunars Janovskis pēc garajiem trimdas gadiem Lielbritānijā beidzot ciemojas dzimtenē. Izvēle fotografēties pie Brīvības pieminekļa Rīgā bija simboliska // Foto: Jāzeps Danovskis

Lielā), kas pilsētā ir kopš 1936. gada. Tā piesaista tūristus un pilsētas viesu uzmanību ar senatnīgumu, kultūrvēsturisko un garīgo mantojumu, kas ar luterāņu, katoļu, uniātu un pareizticīgo baznīcu torņiem un kupoliem veido pilsētas panorāmu.

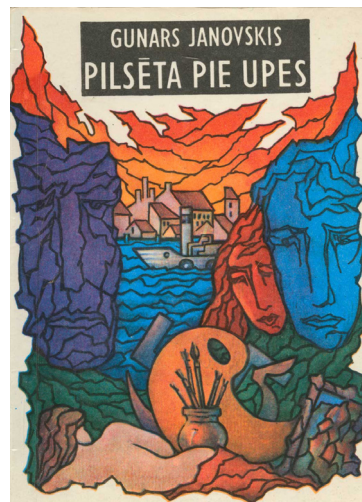
Jēkabpils Valsts ģimnazijai (JVĢ) šis gads rit 100. jubilejas zīmē. Tajā savulaik mācījies arī Sēlijas asociācijas viceprezidents Guntars Saiva no Austrālijas, kurš ne tik sen bijis pētnieks (*Principal Research Scientist*) Austrālijas Aizsardzības minis-

trijā. Guntars Saiva pirms kara mācījies Jēkabpils pamatskolā un pēc tam ģimnazijā, kur 940. mazpulku vadīja un ticības mācību pasniedza skolotājs Roberts Akmentiņš, bet latviešu valodas skolotāja bija Lidija Akmentiņa.

Roberts Akmentiņš arī vēlākos gados bija liela autoritāte daudziem Teoloģijas seminārā, kur viņš bija profesors un rektors, arī dekāns Latvijas Universitātes Teoloģijas fakultātē. Guntara Saivas pēdējā tikšanās ar saviem cienījamajiem skolotājiem Ak-

Guntara Saivas (vidū) tikšanās ar saviem bijušajiem skolotājiem // Guntara Saivas arhīva foto

nieku, jo no 1941. līdz 1944. gadam viņš dzīvojis Jēkabpilī – Smilšu (tagad A. Pormaļa) ielā 86 – mājā kapsētas malā, augstāva istabīnā, un viņš strādājis par rakstvedi un tulku Jēkabpils apriņķa valdē.

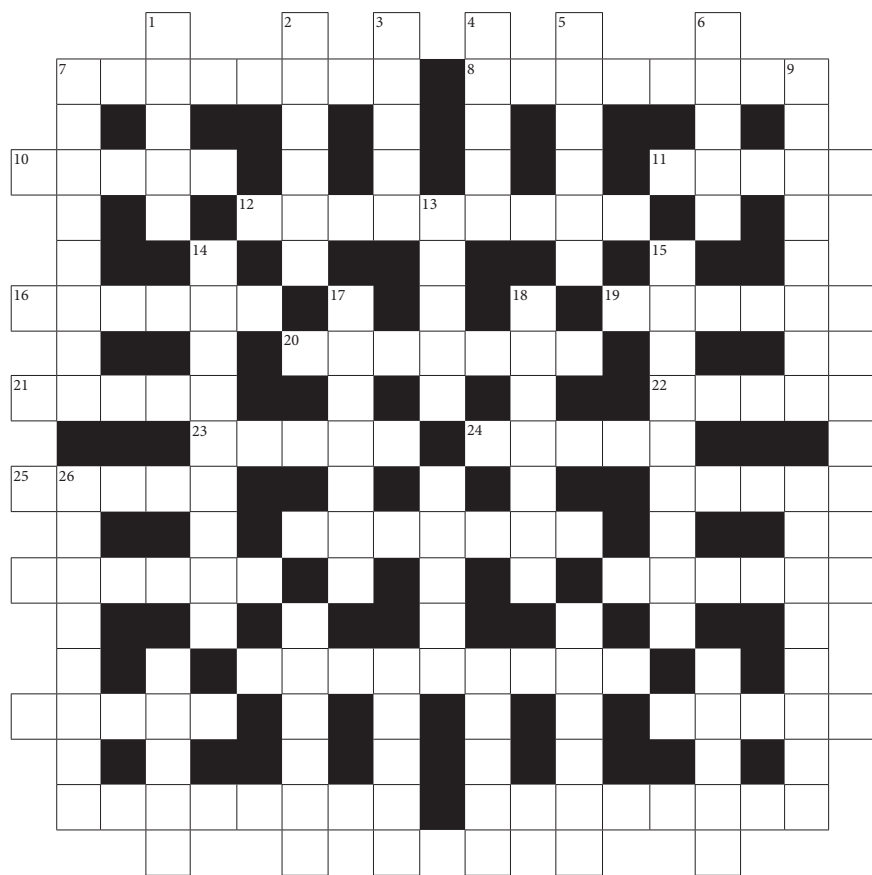
Jēkabpili nodzīvoto laika posmā viņš vēlāk iemūžinājis savā romānā "Pilsēta pie upes". Tā sākotnēji tika publicēta mūsu laikrakstā *Laiks* (1989), bet 1992. gadā iznāca grāmatā. "Pilsēta pie upes" 1993. gadā tika nodrukāta arī Latvijā, un tās 20 000 eksemplāri pāris dienās tika izpirkti. Šai grāmatā Gunars Janovskis atklāj Latvijas vēsturiskos krustpunktus 20. gs. 30. gados un 40. gadu pirmajā pusē mazpilsētā Katrīnpilī. Izlasot precīzas norādes, ātri vien nojaušams, ka stāstīts ir par Jēkabpili. Arī 1965. gadā izdotajā romānā "Bez ceļa", kam dots apakšvirsraksts "Laikmeta impresija", rakstnieks vēstī par divām pilsētām abpus Daugavai, vienu no tām arī nodēvējot par Katrīnpili.

Vēl jau ir atkārtoti romānu izdevumi, darbu drāmatizējumi un iestudējumi. Pēc romāna "Pilsēta pie upes" motīviem tapusi filma "Pišāta pi upis", ar latgalisku akcentu.

Katrs cilvēks Jēkabpili ir liela vērtība, jo ar savu darbu un talantu veicina tās attīstību un atpazīstamību Latvijā un aiz robežām. Tā daudzu paaudžu mūžs ir ierakstīts Jēkabpils pilsētas 350 gadu vēsturē.

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Līmeniski. 7. Augu slimība. 8. Neliels rotaļīga rakstura skaņdarbs. 10. Malkas tilpuma mērvienība. 11. Mugurkaulnieku lielākais dziedzeris. 12. Sena, svinīga rakstura spēļu izcelsmes deģa. 16. Konditorejas izstrādājumi. 19. Sporta spēle. 20. Mechanikas nozare. 21. Amūras pieteka. 22. Svēti putni Senajā Ēģiptē. 23. Pilsēta Zviedrijas dienvidos. 24. Lietuvas parlaments. 25. Latviešu sabiedriski politiskais darbinieks (1888-1974). 28. Instruments vītnu

griešanai. 30. Debess ķermenis, kas atrodas orbītā ap zvaigzni. 31. Amerikas Kinoakadēmijas balva. 32. Sengrieķu pilsētvalsts. 36. Vērša gaļas karbonāde. 40. Vēriģi, uzmanīgi. 41. Sermuļu dzimtas dzīvnieks. 42. Valsts Eiropā. 43. Kaltēti neraudzētas mīklas izstrādājumi.

Stateniski. 1. Jupitera pavadoņs. 2. Karnevāla atribūti. 3. Apdzīvota vieta Gulbenes novadā. 4. Strinkšķināmais mūzikas instruments. 5. Tonizējošs dzēriens.

6. Pilsēta Japānā, Honšju salā. 7. Vēršu cīņas dalībnieks. 9. Ezers Vidzemē. 13. Sala Vidusjūrā. 14. Apkārtmērs. 15. Optiska ierīce novērošanai no aizsega. 17. Pamudinājums darbībai. 18. Uzsvars. 26. Valsts galvaspilsēta Eiropā. 27. Latviešu dziedātājas Galantes vārds. 29. Lobīti pārtikas graudi. 33. Latviešu rakstnieka Kolberga vārds. 34. Sākt no jauna. 35. Poļu rakstnieks (1847-1912). 37. Tukšas vārpas. 38. Kallu dzimtas augs. 39. Klejot, lai kaut ko iegūtu.

Krustvārdu mīklas Nr.30 atrisinājums Līmeniski.

1. Steps. 4. "Puika". 6. Acālīja. 7. Muskats. 8. Latvija. 10. Kantilēna. 13. Tirturga. 15. Adoniss. 17. Drisa. 19. Salāpītas. 20. Deponents. 22. Asare. 23. Katetrs. 26. Kutaisi. 29. Poliglots. 30. Alsviķi. 31. Rūsgana. 32. Juniori. 33. Sunna. 34. Škīpa.

Stateniski. 1. Sasaukt. 2. Saskaņa. 3. Planieris. 4. Palanga. 5. Akinaki. 7. Melot. 9. Anīss. 11. Prospekts. 12. Dominante. 14. Isnauda. 16. Spītīģis. 17. Drava. 18. Avene. 21. Saulgozis. 23. Krūka. 24. Terases. 25. Skotija. 26. Kuteris. 27. Ikebana. 28. Ideja.

mentiņiem bija 1993. gada jūlijā, bet 1994. gada 14. aprīlī Roberts Akmentiņš tika aizsaukts Mūžībā.

Guntars Saiva bijis biežs viesis Jēkabpils pusē, lai palīdzētu savai Tēvzemei. 1995. gada decembrī kopā ar akadēmiķi Jāni Stradiņu bija klāt Sēlijas asociācijas dibināšanas konferencē.

Iespējams, pateicoties tieši ārzemju tautiešu un mūsu novadnieku Guntara Saivas, Viļa Vītola, Aijas Ebdenes, kā arī daudzu citu atbalstam Latvijai, arī Valsts prezidents Egils Levits tagad pievērsis lielāku uzmanību vēsturisko novadu vietai Latvijas valstiskuma stiprināšanā.

Latviešu rakstnieka Gunara Janovska literārais talants uzplauka un pilnveidojās, dzīvojot trimdā Lielbritānijā. Taču jēkabpilieši viņu godā kā savu novad-

Uz salas Daugavā pie Kokneses top Likteņdārzs – gaišas atceres vieta, kur svinēt latviešu tautas izturību un spēku. Tas ir arī Tavas ģimenes un dzimtas Likteņdārzs, veltīts visiem latviešiem, kas 20. gadsimtā gājuši bojā vai cietuši svešu varu dēļ. Likteņdārzs top kopdarbībā un par ziedojumiem, tā atbalstītāju skaits jau pārsniedz 500 tūkstošus. Mūsu nākamais lielais kopdarbs – uzcelt Saieta namu! **Palidzi! Ziedo!**

Nodibinājums "Kokneses fonds"
Adrese: Lāčplēša iela 75B, Rīga, LV-1011, Latvija
info@koknesesfonds.lv

Ziedojumiem EUR:
AS "Citadele banka"
Konts: LV94PARX0015211160001
SWIFT: PARXLV22

Starpniekbanka ziedojumiem USD:
USA CITIBANK, N.A., NEW YORK
Konts: 36392149
SWIFT/BIC: CITIUS33

Vairāk informācijas
www.liktendarzs.lv

Vasaras iespaidi Latvijā

Šovasar, vīrusa satrauktajā laikā, nolēmām uz Latviju nelidot – kā vienmēr – ar ierasto *Airbaltic*, bet ceļot ar saviem spēkratiem. Brauciens no Lietuvas robežas cauri Subatei, Aknīstei, garām Gaiziņam, Vecpiebalgai uz Alūksni. Litene, Stāmerienas pils – te tik daudz ko redzēt!

Ceļi Latvijas šaipusē ir nevainojami, vietām pat izcili, prieks sēdēt pie stūres, skatoties burvīgajās lauku ainavās. Arī navigācija darbojas nevainojami, nomaldīties nevar.

Sen tik daudz stārķu nebija redzēts... Un šeit aizmirstas satraukuma pilnā *Covid* gaisotnē Vācijā. Nu, īsta miera terapija! Pilsētas sakoptas, prieks pieturēt un aplūkot tuvāk. Vārdu sakot – pavisam sveigs skats uz Latviju!

Kultūras pasākumi šogad gan saprotamu iemeslu dēļ krietni sarukuši, bet priecājos aiziet uz Nacionālo Mākslas muzeju un iepazīt latviešu mākslas “milzi”

Richardu Zariņu. Mazajā Mežotnes pilī, burvīgā vietā, sakoptā apkārtnē baudījām latviešu kameramūzikas koncertu – “Ielūdz Pēteris Vasks”.

Bet kā sevišķs notikums jāizceļ ciemošanās *Brīvās Latvijas* un *Laika* redakcijā Rīgā, Ģertrūdes ielā. Te savām acīm var vērot vietu, kur top ārzemju latviešu preses izdevumi, kas iepriecina, informē un izglīto lasītājus visā plašajā pasaulē ar vērtīgiem rakstiem.

Plašs ir arī te izdoto grāmatu klāsts. Kā lielisks papildinājums mūsu turpmākajiem braucieniem pa Latviju jāmin jaunais ceļvedis, arhitektūras doktora Jāņa Zilgalvja grāmata “Laiks ceļot” – rokas vai mugursomā ieliekams sējums, kas latviešu, vācu un angļu valodā pastāsta par sakoptākajām vēsturiskajām vietām, pilīm, muižām, parkiem. Lieliski nodereja.

Un prieks bija saņemt Helmaru Rudziša “Manas dzīves dēķu” izdevumu angļu valodā. Arī cit-

tautiesiem der iepazīt šo apbrīnojamo cilvēku, kuŗa vārds zelta burtiem irakstīts Latvijas grāmatniecības vēsturē un kuŗš tālajā 1949. gadā nodibināja avīzi *Laiks* – lai nepazustu latvietība un latviešu valoda tālajā Amerikā. Un lai latvieši nepazustu cits citam.

Lai redakcijas darbiniekiem arī nākotnē daudz radoša spēka un iedvesmas, uzticīgos lasītājus iepriecinot!

Ar pateicību – **Maksims Strunskis** un **Gizela Strunskā**, no Berlīnes

MATIŠS KUKAINIS ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Valņu iela 3, Rīga, LV-1050
matiss@sk-legal.com
+371 28390346

LETA
nacionālā informācijas aģentūra

Marjātas iela 2, Rīga, LV – 1502
marketing@leta.lv
+371 – 672 225 09
www.leta.lv

Laikraksts

BRĪVĀ LATVIJA

JOPROJĀM INFORMĒ, IZGLĪTO, IZKLAIDĒ

Pasūtīniet digitālo laikrakstu ŠEIT:

www.brivalatvija.lv/abone-interneta

vai maksājiet bankā SIA VESTA-LK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,
Konta nr.: LV80UNLA0050016243516
ar piezīmi “BL abon” un norādot vārdu,
uzvārdu, e-pastu un mājas adresi

Ik nedēļu izlasīsiet Jums svarīgu informāciju labā latviešu valodā.

Abonementa maksa:

- par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
- par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
- 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

Par reklāmu un sludinājumiem sazinieties ar redakciju

Rīgā, Ģertrūdes ielā 27, LV-1011,
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv,
tālr.: +371 67326761 vai +371 29439423

Jaunākā informācija sociālajos tīklos:

www.facebook.com/brivalatvija
www.twitter.com/briva_latvija

Mājaslapa: www.brivalatvija.lv

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- **PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM:**
- 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
- **SĒRU SLUDINĀJUMS:**
- **NB! 60 eiro**

Pasta adrese:
Ģertrūdes iela 27
Rīga, LV - 1011
Tālrunis + 371 67326761
Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:
Pirmdien – 9-17
Otrdien – 9-17
Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija:
Ģertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011
(Darba laiks P.O: 9-17, Pk.: 9-13)
Tālr. (redakcijā) +371 67326761,
+371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

ABONEMENTA MAKSA:

Brīvās Latvijas digitālo versiju varat pasūtīt tāpat kā līdz šim.
• par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
• par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
• 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur *Brīvās Latvijas* mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-interneta>.

Izdrukājot iespējama krāsaina versija.

Tiem *Brīvās Latvijas* lasītājiem, kuŗi tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā versijā, piedāvājam pasūtīt Amerikas latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās pašas, kas kopš 2001. gada bijušas kopīgas abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu no ASV.

- par 6 mēn. – EUR 186
- pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn. EUR 86

Dāvanā *Laika* Mākslas kalendārs 2021!

Samaksa: naudu ieskaitot SIA VESTA-LK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,
nr.: LV80UNLA0050016243516,
ar piezīmi BL

un norādot vārdu, uzvārdu un adresi.
Latviešu organizāciju un **privātie sludinājumi** maksā EUR 6,- par 10 mm augstu vienslejiņā platumā aizņemtu telpu. **Sēru sludinājumi** (10,6 cm x 7 cm) EUR 60,-

Komeriālie sludinājumi EUR 12 par 1 slejas cm.
Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāliem vai sēvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijās minēto faktu precizitāti atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt:
Biedrības Laiks-BL kontā –
SEB Banka,
nr.:LV60UNLA0050018705154

SPORTS

SPORTS

SPORTS

SPORTS

LABAIS KRASTS PRET
KREISO -1086:1048!

11. "Krusta mača" rezultāts izšķirās uz AB dambja – simboliskā pusceļā starp abiem krastiem. Turnīrs, kas notika Rīgas svētku un Ostas 820. gadadienas ietvaros, šogad pagāja bez iespējas līdzjutējiem pulcēties tribīnēs, taču spēles varēja vērot tiešraidēs LTV7 un *Lsm.lv*. Basketbola laukumā spēkiem mērojās gan profesionāli basketbolisti un sporta entuziasti, gan aktieri, mūziķi un dažādu uzņēmumu pārstāvji. Pēc ilgāka pārtraukuma turnīrā atgriezās ratiņbasketbols, bet pirmo reizi "Krustu mača" vēsturē labākos basketbolistus savstarpējā cīņā noskaidroja mediķi, sacenšoties Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta/RSU un Rīgas 2. slimnīcas komandām. Tomēr turnīra kulminācija bija abu krastu politiku komandu cīņa.

Labā krasta politiku komanda spēlēja Andris Ameriks, Jānis Citskovskis, Anete Jēkabsons-Žogota, Andris Morozovs, Kārlis Strēlis, Juris Radzevičs, Olafs Pulks, Andris Bērziņš, Andris Bačkurs un Imants Parādnieks. Savukārt zem kreisā krasta karoga startēja Jānis Vitenbergs, Ralfs Nemiro, Raimonds Bergmanis, Sandis Riekstiņš, Reinis Znotiņš, Aivars Geidāns, Juris Jurašs, Edgars Kucins, Viktors Valainis un Edvards Smiltēns.

Labā krasta politiku komandas trenera pienākumus bija uzņēmis bijušais Latvijas Basketbola savienības prezidents Artūrs Štālbergs, bet kreisā krasta – ekonomists, politiķis, bijušais Latvijas Ekonomikas ministrs un Latvijas Basketbola savienības prezidents Ojārs Kechris. Lai gan ar rezultātu 46:9 spēlē uzvaru guva Daugavas kreisā krasta politiķi, pārspēt kopējo labā krasta rezultātu – 1086 punktu – viņiem neizdevās. Tādēļ, jau otro gadu pēc kārtas, 11. diennakts basketbola turnīrā "Krustu mačs" triumfēja Daugavas labais krasts, nonākot vadībā starp abiem krastiem – 1086:1048, un turnīra kopvērtējumā panākot rezultātu 6:5. Uzvarētāji saņēma Latvijas Mākslas akadēmijas profesora, tēlnieka Aigara Bikšes radīto ceļojošo kausu.

"Krustu mača" aktiešu un mūziķu basketbola spēlē ar rezultātu 29:26 uzvaru guvusi aktiešu komanda, informēja pasākuma rīkotāji Pēc viņu sacīta, ar īpaši atraktīvu sniegumu laukumā iz-

Aktiešu un mūziķu sacensība

cēlās aktieris Andris Bulis, kuŗš ieguva arī spēles vērtīgākā spēlētāja (MVP) titulu.

Aktiešu komanda Latvijas teātru un neatkarīgo aktiešu godu komandas trenera Dzin-tara Dreiberģa vadībā sargāja Varis Vētra, Anta Aizupe, Nik-lāvs Kurpnieks, Romāns Bargais, Kārlis Arnolds Avots, Kaspars Zvīgulis, Raimonds Celms, Andris Bulis un Artūrs Putniņš.

Savukārt mūziķu saimi pārstāvēja diriģents Ints Teterovskis, Jānis Šipkēvics juniors, operdziedātājs Juris Jope, mūziķis un radio personība Artis Dvarions, dziedātājs Daumants Kalniņš, saksofonisti Roberts Martinovskis un Oskars Petrauskis, grupas "Ezeri" līderis Miķelis Putniņš, hip hop mūziķis Edgars Gertners jeb "Edgars Sniegs", tēvs un dēls Kristaps un Jānis Niedras, kā arī Justs Sirmais.

Komandas sniegumu uzraudzīja treneris Gatis Jahovičs. Pasākuma organizētāji klāstīja, ka mūziķu komanda ar sevišķi pašreizējā sniegumu izcēlās jaunais mūziķis, multiinstrumentālists Jānis Niedra, kā arī ilggadējais "Krustu mača" dalībnieks, diriģents Ints Teterovskis. Šis bija otrais turnīra norises gads, kad tiek vākti līdzekļi sabiedrības izglītošanai par drošību uz ūdens un tā tuvumā. Katrs punkts, kas tiek gūts 2020. gada "Krustu mača" basketbola spēlēs, pārvēršas par diviem eiro, un tiek izlietots sabiedrību izglītojošā kampaņā par drošību uz ūdens.

ŠČERBATICHS PAR
REBEKU KOCHU

Kā zināms, nesen svarcēlāja Rebeka Kocha paziņoja par aiziešanu no profesionālā sporta. Vēl pirms tam 22 gadus vecā jauniete pavēstīja par islāmīcības pieņemšanu.

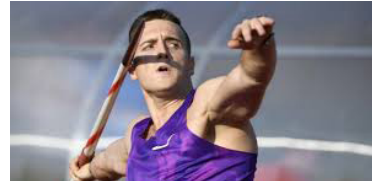
Kocha, kura mīlestības dēļ pieņēma islāmu un beigusi sporta gaitas, sarūgtinājusi arī Latvijas Svarcēlšanas federācijas prezidentu Viktoru Ščerbaticu. Izdevumam *Privātā Dzīve* Ščerbatichs pauz sašutumu, ka aizejot Kocha pat nav pateikusi paldies savam trenerim Eduardam Andruškevičam, kuŗš daudz gadu garumā spējis atrast kopīgu valodu ar sportisti un aizvest viņu līdz augstajiem sasniegumiem svarcēlšanā.

Ščerbatichs norāda, ka, pārtraucot sportot, Rebeka varētu krietni pieņemties svarā – ja viņa nemainīs ēšanas paradumus, kādi bijuši līdz šim. "Tu beidz nodarboties ar sportu nopietnā līmenī, bet tavs organisms ir pieradis pie tā, un vienā dienā tas nespēj pārkārtoties un turpina prasīt tikpat daudz kaloriju. Ja vairs nelej sviedrus sporta zāles, bet ēd tikpat, sekas ir nepārprotamas. Daudzi drāmatiski pieņemšanas svarā. Turklāt Rebekai ārprātīgi garšo saldumi," zina

teikt Viktors, kuŗš pats pēc karjēras beigām dabūjis ciniņties ar 40 liekiem kilogramiem.

VIEGLATLĒTIKA

Šķēpmetējs Gatis Čakšs sacensībās Somijā izcīnīja trešo vietu.

Gatis Čakšs

Latvijas šķēpmetējs savu labāko rezultātu sasniedza pirmajā mēģinājumā. Otrajā piegājienā šķēps lidoja 80,71 metru, trešajā – 80,16 metrus. Ceturtais un piektais metiens viņam netika ieskaitīti, bet pēdējā mēģinājumā Latvijas šķēpraids vēlreiz pārsniedza 80 metru atzīmi – 80,58 metri. Uzvarēja 2017. gada pasaules čempions vācietis Johannes Feters, kuŗš jau pirmajā mēģinājumā šķēpu raidīja 91,49 m tālumā, sasniedzot gan jaunu sezonas labāko rezultātu pasaulē, gan par 21 centimetru labojot sacensību rekordu, kas kopš 2016. gada piederēja citam Vācijas šķēpraiderim Tomasam Rēleram. Feters vēl trīsreiz meta tālāk par 86 metriem, pēdējos divus mēģinājumus izlaizdams.

PLŪDMALES VOLEJBOLS

Aleksandrs Samoilovs/Jānis Šmēdiņš un Tina Graudiņa/Anastasija Kravčenoka Cēsis triumfēja *ERGO Open* finālposmā. Viriešu turnīra finālā Samoilovs/Šmēdiņš, kuri bija izkīti ar otro numuru, ar rezultātu 2:1 (9:21, 21:15, 15:11) apspēlēja šīs sezonas pirmo pāri Mārtiņu Pļaviņu/Edgaru Toču.

Jānis Šmēdiņš un Aleksandrs Samoilovs

Bronzas finālā Michails Samoilovs/Aleksandrs Solovejs, kuŗi bija izkīti ar trešo numuru, ar 2:1 (21:15, 21:19) guva virroku pār Danielu Bedrīti/Arni Reliņu, kuŗiem bija sestais numurs.

Sieviešu turnīra finālā favorītes Graudiņa/Kravčenoka ar 2:0 (21:12, 21:10) uzveica Kristīni Briedi/Kristu Paegli, kuŗām bija trešais numurs.

Tina Graudiņa un Anastasija Kravčenoka

Bronzas cīņā turnīra piektais numurs Marta Ozoliņa/Luīze Skrastiņa ar 2:1 (22:24, 21:19, 15:12) pārspēja ar otro numuru

izkītas Varvaru Brailko/Aneti Namiķi. Pirms tam pusfinālā Briede/Paegle ar 2:0 (21:17, 21:16) pārspēja Brailko/Namiķi, nodrošinot ceļazīmi uz Eiropas čempionātu, bet Kravčenoka/Graudiņa ar 2:0 (21:9, 21:5) sagrāva Ozoliņu/Skrastiņu.

LATVIJAS SPĒKAVĪRI
AIZŅEM VISU
GODA PJEDESTALU

Latvijas stiprinieki ieņēma visas trīs godalgotās vietas Daugavpili aizvadītajās starptautiskajās Baltijas kausa sacensībās spēkavīriem. Sacīkstēs startēja 12 dalībnieki no Latvijas, Lietuvas un Igaunijas.

Vairākas stundas viņi staipīja un cēla visdažādākos smagumus, cenšoties pat pacelt automašīnu, kas ne visiem izdevās. Sacensību pārtraukumos notika konkursi skatītājiem. Cīņa bija

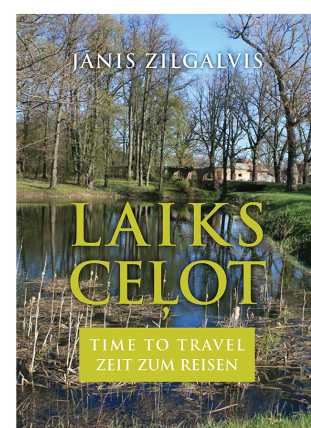
karsta visās nozīmēs – saulē gaisa sakarsa līdz 40 grādiem. Noslēgumā visas vietas uz goda pjedestāla ieņēma Latvijas spēkavīri – uzvarēja Didzis Zariņš, otro vietu ieguva Jānis Šleckus, bet trešais bija Oskars Martužāns.

DAŽOS VĀRDOS

• Latvijas handbola komanda **Dobeles Tenax** izcīnīja otro vietu Klaipēdā notikušajā pulkvežleitnanta Rimanta Baltuša piemiņas turnīrā. Finālā dobelnieki ar rezultātu 28:33 zaudēja Klaipēdas vienībai **Dragūnas**. Otra mūsu vienība **Ogre** ierindojās astotajā vietā.

• Latvijas Handbola federācijas (LHF) biedru ārkārtas sapulcē par jauno LHF ģenerālsēkretāru tika apstiprināts līdzšinējais LHF viceprezidents **Normunds Blome**, vēsta LHF.

P. Karlsons

DR. JĀNA ZILGALVJA
LAIKS CELOT
III GRĀMATA

Informatīvi bagāta un ērti lietojama grāmata-ceļvedis pa Latvijas sakoptākajām pilīm un muižām, parkiem un pastorātiem, seniem viduslaiku cietokšņiem, baroka un klasicisma rezidencēm.

Teksti arī angļu un vācu valodās

www.laikagramata.lv

PAZIŅOJUMI

LATVIJA

Rīgas Evaņģēliskās draudzes aicinājums – 1. septembris Rugāju skolā: arī šogad palīdzēsīm Rugāju pirmklasniekiem (šogad sešiem bērniem) uzsākt skolas gaitas, dāvājot skolas somas un to saturu.

Aicinam visus atbalstīt šo projektu un ziedot, veicot pārskaitījumu uz draudzes kontu AS Swedbank konta Nr. LV10HABA0551027207173.

VĀCIJA

Minsterē, LCM, Salzmannstr. 152, 48159 Münster, 23. augustā plkst. 10:30 Vasaras dievkalpojums ar visu nepieciešamo piesardzību. Kalpos Lilija Tenhāgena. Pēc dievkalpojuma varēsīm parunāties pie kafijas un līdzatnestiem našķiem. Visi mīļi gaidīti!